

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inzeratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravništvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Nevstrašeno naprej!

V Belgradu se bije sedaj hud boj za spremembo sedanjih razmer v državi. Razmere dozorevajo in vedno bolj politične razmere same opravičujejo veliki boj, ki ga je SLS započela za spremembo neznosnega stanja v državi. Po volitvah so mnogi mislili, da bo srbska radikalna stranka tako nvidevna, da bo gama krepko zagrabila in skušala v sporazumu s Slovenci in Hrvati ustvariti tako stanje v državi, da bodo vsi narodi zadovoljni. Srbski radikalni stranki je šlo pa samo za moč srbskega naroda. Ona je hotela ohraniti tudi nadalje moč in brezpogojno vlado v celi državi srbskemu narodu, Slovenci in Hrvati naj bi pridno plačevali in hlapčevali. Nesročna centralistična ustava, ki so jo pomagali ustvariti naši samostojneži in liberalci s svojimi glasovi, jim je dala tudi popolno moč, da so mogli v državi brezpogojno vladati in vse izkoriščati, zlasti Slovence in Hrvate.

Zelozna žilavost Slovenske ljudske stranke.

Slovenska ljudska stranka je od vsega početka izprevidela, da za Slovence ne bo pravice, ne političnih ne gospodarskih, če v tej državi Slovenci ne dobe po ustavi pravice, da v svojih stvareh sami gospodarijo in sami odločajo, če ne dobe zakonodajne avtonomije. S tem programom je nastopila takoj od začetka in ga povsod tudi vztrajno zagovarjala ter se zanj z vso močjo borila. Ali veste, kaj so takrat govorili o Slovenski ljudski stranki samostojneži in naši liberalci? Grdili in psovali so nas, obrekovali in opravljali, češ da smo izdajali. Slovenska ljudska stranka je takrat stala osamljena, ampak neupogljiva v boju za pravico slovenskega naroda. Vsi so bili proti njej: Vsi Srbi, ker so hoteli vladati in izkoriščati celo državo, vsi naši samostojneži in liberalci, ker so se za skledo leče prodali Srbom in ker so napravili križ čez slovensko ljudstvo in slovenski narod. Trdili so, da smo vsi en narod, namreč, da smo vsi Srbi. Posrečilo se jim je, da so kljub svarilom in kljub orjaškemu boju Slovenske ljudske stranke začasno zmagali in izročili vso Slovenijo, vso politično in gospodarsko moč Slovenije belgrajškemu centralizmu. To jim ne bo nikoli odpušče-

no. Od tedaj so romale milijarde slovenskega truda in premoženja v Belgrad. Slovenec ni imel na lastni zemlji radi izdajstva lastnih sinov nobene besede.

Vztrajnost SLS zmaguje!

Slovensko ljudstvo združeno v Slovenski ljudski stranki pa ni obupalo in v tem boju ni odnehalo. Zaupala je v svojo dobro stvar in v svojo moč. Pod močnimi udarci, ki jih je vršilo v parlamentu in našem javnem življenju zastopstvo slovenskega ljudstva, so se začele razmere spreminjati in javno mnenje je začelo spoznavati, da je le v programu Slovenske ljudske stranke rešitev za Slovence in državo. Misel, da morajo Slovenci in Hrvati imeti in dobiti svoje pravice in svoje parlamente, kjer bodo sami sebi dajali postave, je začela prodirati in dobivati vedno večjo moč, in sedanjí boji v Belgradu dokazujejo, da ima ta misel že odločujočo moč na državno politiko.

Demokratii vsled vztrajnosti SLS popustili.

Srbska stranka, ki se imenuje demokratska stranka, pri kateri so tudi naši slovenski liberalci, ki pa z njo nimajo dosti skupnega, je prišla z novim ustavnim načrtom, ki se že razločuje od prejšnjega, za katerega se je pehala za časa boja za ustavo za žive in mrtve, kakor noč in dan. Ta načrt seveda ni naš načrt, toda našim zahtevam v mnogem, tudi v bistvenih stvareh, že znatno popušča. V belgrajski narodni skupščini se sedaj zbirajo vsi oni poslanci, ki skušajo zrušiti sedanjo samo srbsko centralistično vlado, v takozvani opozicijski blok. Srbski radikali so prišli s tem v veliko zadrego. Celo Radić je s svojimi poslanci uvidel, da se odločuje usoda slovenskega in hrvatskega naroda v belgrajski skupščini, in je obljubil, da pride najmanj 20 njegovih poslancev v Belgrad. Radićev poslanec Predavec je tudi že prišel s polnomočji teh poslancev v Belgrad, da v skupščini vse pripravi, da bodo tudi dragi prišli za njimi. Zgodovina je torej dala prav Slovenski ljudski stranki in njenemu parlamentarnemu zastopstvu.

Samo v vztrajnosti je zmaga!

V Belgradu se bo torej sedaj začel veliki boj, ki bo našo misel o avtonomistični

ureditvi naše države potisnil za velik korak naprej ali bo pa že sedaj našo misel dovedel — do zmage. Za velike stvari gre. Pri lanskih volitvah je slovenski narod izrekel svoje odločno prepričanje, da je samo v avtonomiji, ki mu daje pravico do zakonodaje, njegova rešitev. Brez tega ni zanj rešitve. Kar dobiva sicer iz Belgrada, je samo miloščina in so samo drobtinice, ki ne morejo nikdar zadostiti našim potrebam. Mi hočemo biti gospodarji in ne hlapci. Do tega cilja pa vodi samo ena pot: vztrajati na poti, ki smo jo nastopili. Drugega izhoda ni. Velike skale smo že odvalili s trnjevega pota, po katerem smo hodili. Našo misel smo spravili v velikem poletu daleč naprej. Kdo se bo dal! sedaj begati in zopet varati slovenskim liberalcem in samostojnežem, ki so nam vsem natvezili ta veliki jarem odvisnosti od velesrbstva? Kdo se bo hotel dati še enkrat prevarati? Sklep vsakega pravega slovenskega človeka mora biti: Š ponosno glavo in s stisnjenimi pestmi korajžno naprej! Centralizem moramo treščiti ob tla! Treščiti pa moramo ob tla tudi hlapce srbskega centralizma: naše liberalce in samostojneže. Pogum velja! Neustrašeno in brezobzirno pojdemo tudi naprej v boj za gospodarske in politične pravice Slovencev, v boj za zakonodajno avtonomijo Slovenije!

Ali liberalno časopisje res ni brezversko?

Skrivajo se, a se vendar izdajo.

Večno resnična je prilika Gospodova o človeku, ki je vsejal dobro seme na svoji njivi. Ko so pa ljudje spali je prišel njegov sovražnik in prisejal ljulike med pšenico. Koliko dobrega semena vrže krščanstvo v človeška srca, pa vendar koliko vidimo hudega. Kje je tisti sovražnik, ki je pri nas vsejal toliko ljulike in jo še seje, krado-ma, na tihem. Vsi ga poznamo, samo nanj premalo mislimo. Vse naše javno življenje je njivo, na katero seje ljuliko npravne skvarjenosti in seme brezversstva. Ta naš veliki sovražnik, ki se je posebno v zadnjih letih po prevratu pri nas široko razpasel, je naše brezversko časopisje. Noben libe-

ralen list noče veljati za brezverskega in če rečete o kakem listu, da je proti veri bo naredil kakor tisti socialistični agitator, ki je šel govoriti proti katoliškim strankam, pa je držal v rokah rožni venec. Pravijo, da so samo napredni, samostojni, demokratski k večjemu še svobodomiselni, da pa niso proti veri. Da ne morejo slepomišliti in varati našega ljudstva s svojo hinavščino, jim je od časa do časa treba potegniti njihovo krinko z obraza. Za danes nekaj primerov, ki naj pokažejo, da so ti listi, ne samo protiljudski, ne samo plačani od bank, da drže ljudstvo v gospodarski sužnosti, ampak da so naravnost proti posameznim verskim resnicam. Naš list sicer ni nabožen list, ker pa je namenjen pouku ljudstva je treba tudi tu izpregovoriti odločno besedo.

Zametavajo Cerkev kot božjo ustanovo.

Kristjani izpovedujemo vsak dan: »Verujem v sveto katoliško Cerkev. S tem priznavamo to veliko družbo pravovernih kristjanov za božjo ustanovo in ne za samo človeško delo. Kaj pravi napredni časopis o njej? 24. februarja t. l. je zapisal »Slovenski narod«, da se je cerkev oddaljila od svojega prvotnega namena, da je zgubila značaj vzgojiteljice človeštva, da se je uklonila v temeljih duhu materializma in da se je izpremenila iz duhovne v posvetno ustanovo. — Nobene posebne učenosti ni treba, da vsakdo razume, da se božje delo v svojih temeljih ne more spremeniti. Kdor količkaj pozna krščanstvo, ve, da je Kristus rekel, da bo on s Cerkvijo do konca sveta. Če kdo tedaj govori, kakor »Narod« o Cerkvi, s tem taji božansko ustanovitev Cerkve in skuša postavljati Kristusa na laž. Kdor verjame, kar piše tukaj ta list, ne more biti več pravoveren kristjan. In izbirati ne moremo nič. Ali sprejmemo celo resnico Kristusovega nauka ali jo zavrzemo. Pri nas ni mogoče, da bi kdo izbral to, kar mu ugaja, ampak mora sprejeti za resnico vse, kar uči ta Cerkev ali pa velja o njem znani stavek sv. pisma: Kdor Cerkve ne posluša, naj ti bo kot nevernik.

Strah liberalcev pred peklom.

Zlepa o kateri stvari liberalno časopisje ne piše tolikokrat kakor o peklju in vica. Pred hudičem ima svobodomiselnec poseben respekt, če ga tudi taji. Pekel in vice so »Slov. Narodu« (22. februarja t. l.) samo neke mistične peklenke muke, s katerimi vodi Cerkev ljudi za nos. »Z grožnjami o peklju in vica hoče držati mase v okovih duševnega robstva. Samo dvoje je mogoče, al je pekeli ali ni. Kdor pravi, da ga ni, ni vernik katoliške Cerkve. Čemu slepomišlitate s praznimi besedami? Vemo da je marsikateremu liberalcu neprijetno, če se nanj spomni, vsaj na smrtni postelji, toda zato resnica ostane vseeno resnica.

Napadi na voditelje Cerkve.

V zadnjem času posebno divje bruhaajo ti časopisi proti papežu, škofom in duhovščini. Enkrat pišejo, da je papež med vojsko držal z Lahji, ki so bili sovražniki Avstrije, drugič pišejo, da je držal z Avstrijo in Nemci, kakor da bi mogel oboje storiti obenem. S tem sami najbolj dokazujejo, da se papež ni obrnil ne na eno ne na drugo

stran, ker je vedel, da je vojska grozovita nesreča za vse katoličane, naj so to Italijani, Francozi, Nemci ali Slovani. Vidi se pa iz liberalnega časopisja in tega podtikanja, kako silovito sovražijo vse, kar je v zvezi s Cerkvijo. Mi vemo n. pr. da gre spoštovanje kraju in tudi liberalci ob vseh mogočih prilikah to povdarjajo. In vendar je papež poglavar neprimerno večje družbe kakor kak kralj, pa mu ne dajo spoštovanja, ki mu gre. Ali moremo o njih potem misliti, da so pravoverni? Najbolj smešno pa je, da »Jutro« 9. t. m. za dokaz, da je papež držal z Nemci, navaja enega največjih svobodomiselcev in sovražnika katoličanstva Masaryka, kakor da bi mogel pričati ta mož sam proti sebi. Liberalna — takoi-menovana inteligenca seveda vse prenese.

Da vodijo ti listi boj proti »farjem«, ni nič novega. Vendar je zanimiva iznajdba »Slov. Naroda« z dne 26. februarja, kjer trdi neki modrijan, da sploh ni bilo duhovnika, ki ne bi blagoslavljal v svetovni vojni orožja in ne vodil s križem v roki v boj brata zoper brata. Mi dobro vemo, da je tudi duhovnik zmotljiv in lahko kaj napačnega napravi, toda dosedaj še nobeden, tudi »Slov. Narod« ni vedel povedati nobenega duhovnika, ki bi to storil. Ali ne kaže to pisanje samo satanskega sovraštva proti tistim, ki so določeni, da ljudstvo poučujejo o verskih resnicah? Če bi hoteli biti zlobni, bi lahko začeli navajati, kaj je ravno tisti časopis med vojno pisal in kako je navduševal za ranjko Avstrijo. »Slov. Narod« ima v tem oziru veliko grehov, pa si menda misli, da so ljudje od leta 1918. že vse pozabili.

Zloraba cerkve in spovednice.

Strašen tru v liberalni peti so prižnice in spovednice. Čisto razumljivo, ker liberalci nerad poslušajo resnico in nerad priznava v svoji prevzetnosti, da je grešnik. O nekem misijonu piše »Jutro« 7. t. m. takole: »Najhujše so pritiskali pobesneli rimskokatoliški derviši v spovednicah.« Dopisnik pravi potem, da je šel samo nalašč zato k spovedi, da bi videl, kako se dela. Imel je torej zelo dober (!) namen in je razumljivo, da je slišal od misijonarja: »Ne dam odveze«. To mu je spovednik odrekel, ker je hotel vztrajati v grehu in ni hotel pustiti slabe priložnosti. Ali je to še kak vernik, ki se norčuje iz spovednice na ta način? Za nas je in ostane spoved zakrament. Ali ni torej tudi tak list, ki priobčuje take neslarnosti o delu misijonarjev in o spovedovanju veri sovražen?

Liberalci se torej niso ničesar naučili ob prevratu in ničesar pozabili. Njih namen je počasi pokvariti mladino, spraviti ljudstvo ob vero, da bodo potem take ljudi lahko po svoje izžemali, in da bo rastlo bogastvo posameznih kapitalistov. Zato sejejo ljudsko med pšenico in radi bi, da bi ljulika pšenico čimprej popolnoma vdušila.

Ko so ljudje spali...

Mi vemo dobro, da se nobena verska resnica ne bo spremenila, četudi se to časopisje vanjo zaganja. Cerkev je skala, v katero se je zaganjalo že veliko kozličev, pa so si vsi glave razbili. Vere in Cerkve torej ne bo konec. Lahko pa trpi velikansko škodo naše ljudstvo. Naš list je ljudski list in

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj!)

PO SVETU

Poruhrje se imenuje nemško ozemlje ob reki Ruhr, katerega so pred približno enim letom zasedli Francozi skupno z Belgijci, ker jim Nemčija ni bila pripravljena plačati vojne odškodnine v tako visoki meri, kot so jo zahtevali. Poruhrje je eno prvih premogovnih in industrijskih ozemelj na svetu, zato je zasedba Nemce zelo v živo zadela. Toda tudi Francija ni dosegla tega, kar je mislila. Francoskemu franku so napovedale močne nemške in ameriške bančne skupine vojsko, angleške pa so jih pri tem podpirale. Angleška vlada, tako prejšnja še bolj pa sedanja, že od začetka ni bila zadovoljna s francosko politiko v Poruhrju. Tudi belgijski socialisti, ki so v zelo ozkem stiku z vladno angleško delavsko stranko, so popolnoma spremenili svojo dosedanjo vnanjo politiko, ki je bila ista kot francoska. Sedaj pa zahtevajo, da se zasedba ukine. Za francoskim frankom, ki je že manj vreden kot italska lira, je v zadnjem času začel padati tudi belgijski frank. Francoska vlada je povišala davke, doklade in različne dajatve, toda frank gre še vedno navzdol, cene pri blagu zlasti pri življenjskih potrebščinah pa navzgor.

Turčija. Šeststo let je bil turški sultan hkrati tudi verski poglavar vseh mohamedovih vernikov, katerih je približno 300 milijonov na svetu. Po svetovni vojni pa so se izvršile v tem oziru velike spremembe. Najprej je postala Turčija republika, na to je Kemal paša prestavil državno prestolnico iz Carigrada v maloazijsko mesto Angoro, v najnovejšem času pa je angorska velika skupščina odvzela članu bivše turške vladarske rodovine Abdul Medžidu še kalifat, t. j. versko poglavarstvo nad vsemi muslimanskimi verniki. Odstavljeni kalif je moral zapustiti Turčijo (Carigrad) in se je t dni preko Jugoslavije odpeljal s svojim spremstvom v Svico. Zanimivo je, kakšno stališče bodo zavzeli muslimani izven turške republike (n. pr. jugoslovanski in oni v Arabiji) napram temu odloku angorske skupščine. — V Turčiji nameravajo uvesti namesto dosedanjih nepraktičnih arabskih pismenk latinico, s čimer upajo Turčijo zelo približati Evropi.

Bolgarija. Narodno sobranje je 5. t. m. soglasno odobrilo sanitarni dogovor med Jugoslavijo in Bolgarijo. — 6. t. m. so se pri predsedniku bolgarske vlade Cankovu zglasili diplomatični zastopniki Anglije, Italije, Jugoslavije in Romunije in ga opo-

(Dalje glej na naslednji strani spodaj!)

zato smatramo za svojo dolžnost, da ljudi opozorimo. Kdor je torej pameten, naj se varuje. Prisiliti se pa nikakor ne da. Mladina, na katero starši ne bodo pazili, bo vedno rada prebirala umazana pripovedovanja takih listov, toda starši naj gledajo, da jim taki otroci, ki take stvari dobe v roke, ne bodo na stara leta namesto oporne palice kruta šiba. Ne dajmo se uspavati, da bi hudič potom slabega časopisja sejal ljuliko brezverstval

NOVIČAR

d Naročnikom-zamudnikom sporočamo, da je ustavljanje lista končano do zadnje številke. Kdor hoče, da mu dopošljemo še vse zadržane »Domoljubove« številke, naj nemudoma pošlje naročnino najmanj za prvo polovico leta, kajti pozneje bi mu več ne mogli postreči z vsemi letošnjimi številkami. — Ako slučajno kateri izmed teh naročnikov-zamudnikov ne bi imel več pri roki položnice, naj jo zahteva po dopisnici. Dopoljemo mu jo takoj.

d Opozorjamo vse čitatelje Domoljuba, zlasti očete in matere na današnji dopis iz Kranja in članek: Ali liberalni časopisi res niso proti veri.

d Bodite pametni! Vse vzdihovanje nič ne pomaga! Z banaškim in slavonskim kmetom se v pridelovanju žit ne bomo mogli skušati, ker pri nas obdelovanje neprimerno več stane kot v Slavoniji. Davki in drugi stroški pa rastejo. Zato se moramo ozreti še na druge dohodke, v katerih nas naši južni sosede ne bodo nikdar dohiteli. To je poleg živinoreje in mlekarstva zlasti sadjarstvo, ki bi nam neslo milijone, ko bi naši ljudje vsaj desetinko tistega časa posvetili sadjarstvu kot ga posveto polju. Seveda je treba znati in zopet znati. Zato se je treba učiti. Pustite zavoljo tega oštarije in berite. Imate trojen profit: prihranite na denarju, ostanete brihni in se naučite, kar vam bo nekaj neslo. Domoljub prav zato prinaša razne gospodarske članke, posebno sadjarske, da dobite razumevanje za to, kar vam je res v korist. To pa še dosti — vzemite v roke sadjarske in druge gospodarske knjige, ter se učite. Neumnost, nevednost in pijača so najdražje stvari na svetu. Pustite oštarije in samostojne ter liberalne zabavljace — vse to vam ne bo niti groša prineslo, pač pa mnogo škode — ter vzemite v roke dober časopis in primerno poučno knjigo. — Isto velja za gospodinje.

d Obračun za prenos Judenburških žrtev. Dohodkov Din 103.325, stroški za prevoz in pogreb Din 77.457. Ostanek dinarjev 25.868 se porazdeli med dve vdovi in 3 sirote po ustreljenih žrtvah, vsaka po Din 4500, tretja zopet omožena vdova je dobila Din 1500, ostanek Din 1868 pa se naloži za vzdrževanje grobišč.

d Zapuščeni pravoslavni verniki. V naši državi je 800 nezasedenih pravoslavniških župnij. Pravoslavni bogoslovci, ki dokončajo študije, večinoma gredo za učitelje in se ne dajo posvetiti. V Črni gori od leta 1906. niti en bogoslovec ni bil posvečen za duhovnika. — Ni čuda, če narod potem v vsakem oziru peša.

zori na nedogledne posledice, ki utegnejo zadeti Bolgarijo zaradi znanega delovanja Tadora Aleksandrova, vodja Makedoncev. Ostro so zahtevali od njega, da ukrene vse potrebno, da takoj prenehajo vsi napadi »makedonstvujuščih« na jugoslovansko ozemlje. Cankov je vse obljubil; v zvezi s tem je vlada doslej zaprla že nad 300 oseb.

d 250 milijonov kron je razdala sedanja centralistična vlada za podpiranje svojih časopisov in političnih propalic, ki iščejo pri radikalnih osebnosti korist. Koliko dobivajo slovenski radikali?

d Opozoritev izseljenikom v Kanado. — Ministrstvo Socialne politike odreja, da se prošnje kmetovalcev za izseljevanje v Kanado na poletna poljska dela morejo sprejemati samo od onih peljedelcev, kateri prilože prošnji originalno garantno pismo kanadskega izseljeniškega komisarja gosp. Willansa v Antwerpnu. Brez takega pisma nadrejene oblasti ne bodo reševale tozadevnih prošnji.

d Strup. Liberalci naravnost po judovsko vsiljujejo svoje brezverske liste ter jih pošiljajo v celih skladovnicah na deželo kljub temu, da jih ljudje vračajo. Poleg tega hodijo agenti po deželi in vsiljujejo to strupeno robo. Ljudi opozorjamo, naj ta od liberalnih bank plačani papir vztrajno vračajo, agentu pa pokažejo vrata. Svobodomiselnih časopis v hiši pomeni začetek konca verskega življenja.

d Društva fantov in deklet ustanavljajo samostojneži po deželi. Končni namen njihov je isti kot pri sokolih: ljudstvu omrčiti vero in versko življenje.

d Občni zbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani se je vršil 2. t. m. in se je izvolil stari odbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Stefe.

d Lakaji. Uprava dvora v Belgradu potrebuje prvovrstnih lakajev. Obrne naj se na Uju (udruženje liberalnih učiteljev), ki v množici prideluje dobro dresiranih lakajev. Tega mnenja je bil tudi pokojni pisatelj Cankar, torej v poznavanju ljudi vsakakor dobra firma.

d Balkan. Tvrdká Ringhoffer iz Prage toži našo državo za 600.000 zlatih frankov, ki jih je ostala dolžna še predvojna Srbija za dobavljene vagona l. 1914.

d Testera, Srem. — Dragi Domoljub! Sprejmi par vrstic in jih postavi v kak prazen kotiček. Tukaj v Sremu je namreč precejšnje število Slovencev. Seveda jih je večina, kateri so samo čez zimo. Ko pa napočil pomlad, se pa vsi vračajo domov k svojim, da jim pomagajo pri pomladanskem delu. Tukaj razsaja zima, kakršne še ni bilo. Prignala je do naših bivališč nekaj volkov, ki smo jih na več krajih zapazili. Donava in Sava sta bili dolgo časa čisto zamrznjeni. Čitam tudi Domoljuba, kateri nas redno obiskuje v dalnjem Sremu. Pozdravljam vse Domoljubove prijatelje in naj le z veseljem nadaljujejo in naj gledajo, da ostanajo združeni v eni močni struji, ker le skupno delo ima pravi pomen in pravo moč. Pozdravljam. Nosan.

d Lep zgled — tako se nam poroča iz Kokošenj pri Dobu — je dal svojim otrokom pred svojo smrtjo Anton Kunavar, posestnik v Kokošnjah. Bil je vedno zvest naročnik in bravec »Domoljuba«. Imel je dober spomin, vedel je veliko povedati, kaj je bral. V boleznih, ko ni več sam mogel

»Domoljuba« brati, pa je moral domačih kdo na glas brati vsako številko. Zelo je pa priporočal svojim otrokom, naj tudi pozneje vedno in radi bero »Domoljuba«. Prosil je pa svoje tri sinove, naj nikar ne pristopijo k Sokolom, ki kažejo toliko surovosti in podivjanosti tudi v naši okolici.

Snežni zemeti. Iz Dragatuša poročajo: Tukaj so veliki snežni zemeti, kakršnih zlopa nihče ne pomni. Sneg je v nižini do 1 m dobel. Ker pošta ne more voziti, smo brez vsake zveze. Pri rani maši je bilo danes 16 moških in s pevkami do 30 žensk. — Majhno drevje je do tal upognjeno — veje se pod snežno težo lomijo, sneži pa še vedno kakor za stavol.

d Zima povzročila velikaško škodo v okolici Dubrovnika. Po dubrovniških okoliških vrtovih in njivah je povzročila letošnja luda in dolgotrajna zima nepregledno veliko škodo. Vse sočivje je zmrznilo in gnije, zmrznilo ter pozeble so tudi pomaranče in limone. — Breskve, ki so januarja v dubrovniški okolici v polnem cvetju, sedaj marca konaj poganjajo.

d Nevarnost novih povodnj. Po južnih krajih, kjer se je sneg začel silno hitro topiti in je obenem deževalo, so vode silno narastle in zopet grozijo povodnji. Nevarnost obstoji tudi v Sloveniji, kjer še vedno sneži in hiter preobrat vremena lahko povzroči velike poplave.

d Katoliška zveza francoskih kmetov obstoji od leta 1917 in ima namen Bogu oddaljeno podeželsko ljudstvo pripeljati zopet nazaj v naročje sv. Cerkve. Dalje skrbi tudi za stanovsko dobrobit članov. Zveza priredi vsako leto velikansko romanje k cerkvi Srca Jez. na Montmartre in ima ob tej priliki svoje veliko letno zborovanje v Parizu.

d Naselitev zdravnika. V Cerknici, kjer so že skoro leto dni pogrešali zdravnika, se je s 1. marcem t. l. stalno naselil kot okrožni zdravnik g. Dr. Stanko Pušenjak, bivši zdravnik splošne bolnice in ženske bolnice v Ljubljani.

d Škofijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani razpošilja poročilo o svojem delovanju v letu 1923. Obrača se s prošnjo za podpore, darove, milodare in zbirke na župnijske in občinske urade, Marijine kongregacije in druge organizacije ter na gospodarske in denarne zavode. — V preteklem letu je imelo društvo 892.272 K izdatkov. Podpiralo je sirote in sirotne družine s primernimi podporami, z obleko in obutvijo. Posredovalo je za sirote pri varstvenih in drugih oblastih ter oddalo več sirot v dobre krščanske družine. Največ stroškov pa je povzročalo vzdrževanje društvenega deškega zavetišča sv. Jožefa v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer se oskrbuje povprečno po 65 sirotnih dečkov v starosti od 3. do 14. leta. Da je društvo moglo to obsežno socialno in mladinsko-skrbstveno delo vršiti, se mora zahvaliti svojim članom in dobrotnikom. — Proračun potrebščine za leto 1924 izkazuje ogromno vsoto 1.009.840 K, katero naj krijejo dobra srca. Zato toplo priporočamo društvo v vsestransko podpiranje. Tudi preč. škofijski ordinariat je s dopisom z dne 4. februarja sporočil, da bo rad društveno letno poročilo razposlal in dobrotnikom priporočil, naj za potrebe društva obilno prispevajo. — Podpore, milodare, zbirke in vsak najmanjši dar bo hvale-

no sprejelo: »Škofijsko društvo za varstvo sirot v Ljubljani, Mestni trg 8, I. nadst. ali pa »Vodstvo zavetišča sv. Jožefa v Št. Vidu nad Ljubljano«. — Izveličar pa, ki se je usmilil siromaka, ki je zbiral okrog sebe otročiče in ki še vedno hodi med nami, naj po priprošnji: sirot rosi bogat blagoslov nad darovalce in darove!

d Umril je v Ožboltu pri Trojanah župnik Janez Horvat, star 49 let. Bog mu bodi večni plačnik!

d Umril je v Horjulu 6. marca občinski odbornik in posestnik Janez Čepon, p. d. Kovač. Bil je vedno naš zvest somišljenik. Zalujoči rodbini naše odkrito sožalje!

d Žrtev alkohola. V soboto zjutraj, dne 8. marca so našli na travniku za kolodvorom na Ponikvi smrznjenega Jožefa Zatlja, posestnika na Hotunjem. Prejšnji večer je popival po Ponikvi, likof pa je pil v zadnji krčmi pri Gobcu poleg kolodvora, odkoder je odšel že pozno v sneženo noč, zašel s ceste in tam zaspal — za vedno. Alkohol, zakaj nisi svojega dobrega prijatelja grel, da bi še živel? Saj alkohol greje. Ali mogoče ne?

d Ljubljanska porota. Ivan Jerin iz Viča, ki je ubil lastnega očeta, je bil obsojen na 12 let težke ječe. — Franc Sajovic iz Luž, ki je na Sveti večer zaklal šenčurskega fanta Avgusta Blagneta, je dobil samo 10 mesecev radi prekoračenega silobrana, ker se radi pomanjkanja prič nameravan uboj ni mogel dokazati. — Lojze Kočar iz Volčjega potoka je zadušil na svojem skednju lastno ženo. Obsojen je bil zato na smrt. — Ivan in Lojze Suban, Stanko Hočevar, Marij Keber in Alojz Kosmina so ukradli v Strojnih tovarnah in livarnah 3 kose brona in 4 kose cina v vrednosti 68.444 kron. Obsojeni so bili prva dva vsak na 16 mesecev, ostali pa vsak na 12 mesecev težke ječe.

d Napad banditov. Pot iz Kotorja v Erceg novi je proglašena kot nevarna radi roparjev. 1. marca popoldne so se kljub opozorilu štirje bogati trgovci peljali s avtom po tej cesti. Sredi pota jih ustavi 7 razbojnikov, jim oropajo 50.000 dinarjev ter jih do gola slečejo in jih nato puste z avtom se odpeljati.

d S topom na tolovaje. Te dni se je spoprijel oddelek žandarjev v Bjelici, v drenovskem srezu s šestimi hajduki, ki so dolgo časa ropali po selu Drenica. Ko so videli tolovaje, da jih hoče žandarmerija obkoliti, so se umaknili v neko koč, se tam kaj zabarikadirali in se začeli braniti na življenje in smrt. Začela se je pravcata bitka, a žandarji vendarle niso mogli tolovajem do živega. Orožnikom je dospel na pomoč top. Nato so bili hajduki pozvani na prostovoljno predajo, a so na ta poziv odgovorili s celo salvo krogel. Top je začel delovati in že po par granatnih streljih se je užgala zabarikadirana koč in v plamenih in pod tramovjem so končali 4 hajduki. Iz goreče koč sta hotela dva pobegniti, a so ju orožniki na pobegu ustrelili.

d Moralna pokvarjenost. Znani razbojnik Čaruga — član radikalne stranke — ki ima celo vrsto roparskih umorov na vesti, dobiva v ječo nebroj pisem od neznanih deklet, ki mu razkladajo svojo ljubezen, odkar so videle njegovo fotografijo.

d Pasje stekline. Po celi Dalmaciji se je nenadoma pojavilo veliko število steklih

psov. Nekaj časa je steklina najhuje divjala v severnem delu, sedaj pa se je preselila bolj v južne predele. Zlasti okrog Dubrovnika steklih psov kar mgoli in radi tega so oblasti bile prisiljene izdati naredbo, da se morajo ubiti vsi psi brez izjeme. Seveda je ta »pasja smrt« povzročila veliko žalost, zlasti po mestih, vendar je pri tako razširjeni bolezni edino zdravilo. Stekli psi so povzročili že mnogo nesreč. Nedavno je obrizel tek pes nekega oficirja v Dubrovniku, ki se pa za ugriz ni dosti zmenil. Črez teden dni so se pojavile strašne posledice. Častnik je sam stekel ter po pordnevnih mukah umrl. Smrtnih slučajev vsled ugriza psov je bilo v Dalmaciji izredno veliko.

d Smrt radi stekline. V Boki Kotorski je umrl te dni v groznih mukah komisar vojaške bolnice Hrvat, rodom z Polja in sicer na steklini. Še pred Božičem lanskega leta ga je obrizel pes. Rana se je gosposu komisarju lepo in brez obotavljanja zrasla, bil je čisto siguren, da pes ni bil stekel in je izven vsake nevarnosti. Cela dva meseca zatem, ko se mu je rana zacelila, pa se je naenkrat pojavila na njem steklina. Hrvat je stekel in 5 močnih vojakov ga je komaj in komaj ukrotilo, ker je kaval ter grizel na vse strani. Popolna steklina ga je mučila samo en dan. Proti večeru usodepolnega dne se je za nekaj ur popolnoma pomiril in nato umrl čisto mirno.

d V 10 dneh okrog sveta. Na Angleškem se pripravlja ekspedicija, ki hoče v desetih dneh z letalom preleteti okrog sveta.

d Gradec je imel pred vojsko okrog 150 tisoč prebivalcev, sedaj jih ima le še nekaj nad 100.000. Kljub temu ima 133 advokatov, 440 zdravnikov, 111 zobozdravnikov, 76 bank, 180 kavarn, 565 gostiln in 786 čevljarjev. Ljudje morajo zelo pridno biti bolni, piti, v kavarno pohajati, čevlje trgati ter denar v banke nositi, da morajo vsi ti stanovi dobro živeti.

d Proti sameem. V Argentini, državi Južne Amerike obstoji zakon, po katerem morajo samei od 20—30 let stari plačati mesečno 95 dinarjev, od 50—75 let 135 dinarjev od 75 let dalje 50 Din.

d Najmanjše letalo. Po vojni je mnogo bogatašev napravilo svoje aeroplane, ki se silno hitro izpopolnujejo. Tako je neki francoski inženjer zgradil aeroplan, ki obsega v krilih le še 10 m širine, 5 m dolžine in 1.65 m višine. Ima dva motorja s 35 konjskimi silami, leti 140 km na uro (iz Ljubljane na Jesenice in nazaj) ter se dvigne 4000 m visoko. Bogati Amerikanci bodo kmalu začeli prepuščati avtomobile proletarcem, sami pa se bodo vozili samo še z aeroplani.

d Obvezna telovadba. Na Češkem je skupina poslancev stavila v zbornici predlog, da mora vsak moški do 24 leta obiskovati telovadbo pri Orlu, Sokolu ali komunistični telovadni organizaciji.

d Koliko pisem dobivajo vladarji. Sv. Oče dobiva dnevno povprečno 27.000 pisem, ameriški predsednik republike 6000, italijanski kralj 500, predsednik francoske republike 300. Seveda vsi ti teh pisem ne čitajo sami, temveč njihovi uradi, ki jim najvažnejše reči vsak dan poročajo.

d Zalog pri Celju. 15 Din, ki stô jih

poslali, Vam je v uredništvu do konca tega meseca na razpolago. Notice ne moremo priobčiti, ker je preosebna.

d Popravek. V zadnji dopis z Dola pri Ljubljani se je vrinila tiskovna pomota. Stanje hranilnih vlog pri ondotni hranilnici in posojilnici znaša 1 milijon 700 tisoč kron, celotni promet pa nekaj malega manj kot 3 milijone kron.

MED BRATI ONKRAJ MEJE.

Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri. Edina samostojna politična organizacija Jugoslovanov v Istri je »Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri«, ki je bilo pred poldrugim desetletjem ustanovljeno od dr. Dinka Trnajstiča. Po končani svetovni vojni so se Istrani izpočetka priključili tržaškemu politič. društvu Edinost, a so se pozneje postavili zopet na lastne noge in obnovili samostojno politično organizacijo za Istro. Dne 14. februarja se je vršil v Trstu občni zbor, na katerega so prihitei skoro iz vseh delov Istre kmetiki zastopniki in se navdušeno udeleževali razprav. Kot odposlanec goriškega političnega društva se je udeležil občnega zbora dose-danji poslanec Virgilij Šček, ki je v imenu Goricanov pozdravil istrske brate. Pri volitvah novega odbora je bil za predsednika izvoljen dr. Josip Brajša. Društvo ima v Trstu svoj pisarno, ki jo vodi absolvirani pravnik Vlado Širovič. Na občnem zboru so razpravljali o bodočih državnozborskih volitvah, h koncu pa je bilo sprejetih več odločnih resolucij zadevajočih poreča vprašanja istrskih Jugoslovanov.

Nov župan v Gorici. Dne 1. marca je novoizvoljeni občinski svet izvolil za župana senatorja Bombicha, za podžupana pa dr. Verzegmassija in dr. Pirnausiga. Novi občinski svet sestoji iz samih fašistov, ker se Slovenci volitev radi nasilja sploh niso volitev udeležili.

Jugoslovanska - italijanska trgovinska zbornica se je pred kratkim ustanovila v Rimu. Poleg centrale v Rimu ima zbornica še svoje podružnice v Trstu, na Reki, v Milanu in Jakini (Anconi).

Od naših vrlih gospodinj je odvisno, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so »PEKATELE«. So najcencije, ker se zelo nakuhajo.

Pozor! Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani -- r. l. s. o. z.

ki se je PRESSELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6⁰/₀

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5¹/₂⁰/₀, vez. tudi po 6¹/₂⁰/₀

VARNOSTI za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica relativno večino delnic stavbne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani — Vrhoteva je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišče in zemljišče v tu-in inozemstvu — Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

POLITIČNI ZAPISKI

p Proti opozicionalnemu bloku, ki ga je stvorila SLS zato, da se vrže sedanja ko-reptna vlada, rujejo hrvatski in slovenski liberalci. Pribečević kot njihov voditelj je v demokratskem klubu glasoval proti bloku in se samo zato ne zveže s Pašićem, ker ima premalo poslanece za sabo. Pribečević je v imenu slovenskih in hrvatskih liberalcev izjavil, da se mora centralizem za vsako ceno vzdržati. Slovenski liberalci, ki tudi izjavljajo, da od centralizma niti za las ne odnehajo, so divji vsled tega, ker se je našim poslancem posrečilo pritegniti večino demokratov v opozicionalni blok in jih pridobiti za popustitev od centralizma, toda so se potuhnil in čakajo, kdaj bi mogli pasti opoziciji za hrbet in utrditi velesrbski centralizem.

p Radičevci so izročili predsedniku narodne skupščine 20 poslanskih poverilnic. Nadaljnje so še pripravljene. Proti tem poverilnicam je vloženi 11 pritožb. Verifikacijski odbor je že sklican in bo mandate takoj vzel v pretres. Čuje se, da vladna večina pri potrditvi mandatov ne bo delala težav.

p Najjasnejši dokaz, kako napačno je telal Radič, ker ni šel v narodno skupščino takoj po izvolitvi, je shod velesrbskih študentov, ki se je vršil to nedeljo v Belgradu proti prihodu hrvatskih poslancev v Belgrad. Predsednik shoda je rotil Radiča in njegove poslanece, naj ostanejo doma in da v Belgradu nimajo ničesar iskati. Drugi so klicali: »Srbi na okup«, zakaj s prihodom Hrvatov v Belgrad je došel čas, ko se bo moralo prenehati velesrbsko izmозgavanje Hrvatov in Slovencev za belgrajske žepce. — Ali ni Radič tega videl že takoj po volitvah? Ti dogodki zopet jasno kažejo, da je SLS edina vodila pravo politiko. Ko bi se pa ravnali po željah »Avtonomista«, bi pa danes sedeli Radičevci in — naši poslanci doma, velesrbski bi še naprej skubili državo.

d Samostojneži na vse pretege zdihujejo. Na liberalce so začeli biti bolj hudi kot na klerikalce, zakaj samostojna armada se očitno krči in pri tem največ služijo liberalci. Tako piše Kmetijski list: »Z najpoglednejšimi sredstvi vzbujajo med ljudstvom nezaupanje, iz katerega hočejo sami črpati ves dobiček. Pri tem se ne ustrašijo ne laži, ne obrekovanja, niti najbolj ogabnega sredstva v politiki — boja proti posameznim vodilnim osebam. Drže se gesla: oblati ga, ako so še tako čisti, nekaj le ostane na njem — geslo, ki se ga zamore posluževati le človek brez vesti in brez vsake poštenosti.« To je vse res in mi smo to že davno ugotovili še takrat, ko je dr. Žerjav samostojne generale plačeval s stotisoči, da so ustanovili samostojno stranko kot liberalno pomočnico na deželi. Takrat, ko so liberalci obsipali te generale z dobrotami, niso videli liberalnih »najpoglednejših sredstev«, seveda ker so jih uporabljali samo proti SLS. Sicer pa ljudje, ki se dajo plačati, da se potem z istimi podlimi sredstvi borijo proti

SLS, čisto zaslužijo, da se v lastnem blatu pogreznejo.

p Najostreje obsoja Radičev »Slobodni dom« vsakega Hrvata »svečenika i svetovnjaka«, ki bi poskušal prepričati Hrvate, »... da mi Hrvati moramo voditi katoličku politiku.« To pa nič ne ovira nekaterih naših prepričanih katoličanov, da ne bi nasledili »Avtonomistov«, ki spravlja Radičovo politično agenturo v Sloveniji.

p Kaj moramo Slovenci vse požreti? V Ljubljani izhaja list »Radikal«, ki ga izdaja nekaj ljudi, ki bi si radi potom srbske radikalne stranke prikopali do korit. V zadnji številki pripoveduje, da se je radikalna stranka v Sloveniji zdaj drugič rodila, da je očiščena od korupcije, da se bo borila za vsestransko izboljšanje slovenskega ljudstva, posebno kmetijskega, da se bo potegovala za duhovščino in vero, za samopravo občin, srezov in oblasti, v katerih naj narod sam urejuje svoja gospodarska, finančna in kulturna vprašanja, da hoče imeti red in čistost v upravi itd. Obenem pa v istem članku izjavlja, da bo vodila politiko po načelih »velikanov« — Nikole Pašića. — Torej danes, ko vsak vrabec čivka, da je Pašičeva vlada vpeljala najgršo korupcijo, da zastopa najkrutejši centralizem, da do kosti izmозgava slovensko ljudstvo, danes si upa list take norce briti iz Slovencev. Ali smo res Slovenci politično tako globoko padli?

p Narodna skupina obdeluje praročun posameznih ministrstev.

p Končno vendar! Prav do zadnjega časa je imela car s k a Rusija, ki je že 7 let nikjer ni, svojega poslanika v Belgradu. Plačevala ga je seveda belgrajska vlada. Ta poslanik je bil ruski sovjetski vladni vedna spotika. Sedaj, ko je prišel čas, da bo tudi Jugoslavija morala gledati na to, da se Rusija prizna, je vendar to poslaništvo končno odstranjeno in je tako izginil s sveta zadnji uradni znak carske Rusije.

p Mala antanta se od zadnjega sestanka v Belgradu sem krha. To vedo povedati češki listi.

p Stranka in krščanstvo. Vodilna stranka na Angleškem, to je delavska stranka je v nekem svojem listu načela vprašanje, kakšno je stališče delavske stranke do vere. Med drugimi se je oglašil sam Mac Donald, predsednik angleške vlade, ki je izjavil: »Rešitev naših vprašanj more prinesiti samo krščanstvo.« — Clyne izjavlja: »Ker so socialni nauki pravzaprav le prilagoditev krščanstva na gospodarsko življenje, zato socialistična država brez krščanstva ne more imeti obstanka.« Naši pritlikavi Žerjavi in Puclji so pa prepričani, da je vera samo v napotje.

p Stepla sta se na seji centralnega izvršilnega odbora ruskih sovjetov Trockij in Zinovjev, ki je dal Trockemu dve zaušnici. Trockij je vstal in se odpeljal z avtomobilom v južno Rusijo. Proti Zinovjevu se je pričel hud boj desničarske opozicije.

Pfaff šivalni stroji

so najbolj priporočljivi. — Cene solidne. Plačljivo na obroke.

IGN. VOK

LJUBLJANA & NOVOMESTO.

NAZNAMILA

n Oglase Domoljubovih naročnikov za računa uprava po lanskim, za polovico znižati inseratni tarifi, ako oglašajo v nakup ali prodajo poljske in druge pridelke ali iščejo pomočnikov ali poslov oziroma poslednji službe. Vsak tak naročnik oglasa pa mora povedati, da je naročen na naš list. Najmanjši tak oglas (dve drobni vrstici ali približno 12 besedi) velja 11 Din. Za trgovsko-obrtno reklamo ta izjema ne velja.

n Občni zbor okrajne Kmetijske zveze za sodna okraja Krško-Kostanjevica bo v nedeljo 23. t. m. ob pol treh popoldne v dvorani v Kostanjevici. — Pride tudi g. poslanec. — Vabimo vse, ki se zanimajo za delo Kmetijskih zvez!

n Kmetijska zveza v Metliki ima svoj redni občni zbor v nedeljo 23. t. m. po 8. sv. maši v društvenih prostorih. Člani in drugi naši somišljeniki se vabijo, da pridejo v obilnem številu na obč. zbor.

n Okrožje kmetijskih zvez v Novem mestu je svoji ustanovni skupščini odobrilo okrožni pravilnik s sledečimi spremembami: V § 6 se mora glasiti namesto polovico članarine — ono tretjino članarine, v § 14 pa mesto Jugoslovanski kmetijski zvezi v Ljubljani, krajevnim kmetijskim zvezam, v razmerju, kakor so prispevale. — V okrožni okoliš spadajoče K. z. naj pravilnik v tem smislu popravijo. — Okrožje Kmetijskih zvez v Novem mestu.

n Ljubljansko orlovsko okrožje priredi v nedeljo dne 16. t. m. popoldne v Ljudskem domu naraščajsko akademijo. Vabljeni so zlasti stariši in naraščajniki iz okolice.

n Orlovski odsek Kropa vabi na akademijo na praznik sv. Jožefa 19. marca ob pol štirih popoldne. Po telovadbi prijateljska zabava. Sodeluje društveni orkester.

n V Šmartnem pri Litiji bo na sv. Jožefa dan ob 3. popoldne orlovska akademija.

n Orliški krožek v Preski vabi na prireditve 19. marca na dan sv. Jožefa ob pol štirih popoldne. Spored: 1. Nastop gojenk: Vaje za leto 1924. 2. Nastop mladenk: Vaja z venčki. 3. Igra: Svojeiglavna Minka. 4. do-janka.

n Kat. izobraževalno društvo v Škofjiloki priredi na svoj društveni praznik 19. marca (sv. Jožef) javno tombolo v svojih društvenih prostorih. Med meščani in okoličani vlada veliko zanimanje za to prireditev. Prosimo vse domačine, da nas blagohotno podpirajo z dobitki. Darovalcem bodi izrečena iskrena zahvala in tudi prošnja.

n Šmartno pri Litiji. Dne 19. marca na dan sv. Jožefa se vrši predavanje o sadje-reji v društveni dvorani. Obenem ustanovitev sadjarske podružnice. Prijatelji sadjarstva vsi vabljeni.

n V Kresnicah se vrši v nedeljo dne 16. t. m. po sv. maši gospodarsko predavanje. Pridite gotovo vsi!

n Na praznik sv. Jožefa 19. marca, bo v Karmelski cerkvi na Selu ob 7. zj. peta latinska sv. maša. Ob pol 4. popoldne pridiga in pete litanije Matere božje.

n Črnuče. — V tuk. društvenem domu priredi v nedeljo 16. t. m. ob 3. pop. moški pevski zbor KSID iz Šmartna pod Šmarno goro koncertno produkcijo pod vodstvom g. Stane Kómarjeve. Na sporedu je tudi šaljivi prizor: Čevljar in krojač. — Ker je čist dobiček namenjen fondu za zgradbo društvenega doma, vabimo vse prijatelje petja, domačine in iz sosednjih fara k obilni udeležbi! Preplačila se hvaležno sprejemajo! — Odbor.

n Občni zbor mlekarskega društva za ljubljansko okolico se vrši v nedeljo dne 23. marca 1924 ob 9. uri dopoldne v salonu gostilne pri Mraku na Rimski cesti št. 4. Dnevni red je objavljen v Kmetovalcu z dne 15. t. m.

n Planinski dan, katerega namen je dvigniti naše planšarstvo na Gorenjskem in Štajerskem, se bo vršil za Kranjsko dne 25. marca ob osmih v sejni dvorani mestne občine Kranj, za Štajersko pa 30. marca ob 11 v Mozirju. Planinski dan sklicuje krajni komisar za agrarske operacije. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za povzdigo in prospeh naših krasnih planin ter za napredek našega planšarstva, posebno okrajni odbori, planšarske zadrage in posamezni planinski posestniki. — Planinskim odborom se naroča, da izdelajo že doma v posebnih sejah podrobna poročila in predloge ter jih prinese po možnosti spisana na zborovanje.

n Iz Brusnice. Dne 18. t. m. to bo dan pred sv. Jožefom se vrši živinski sejem za tukajšnje občino. Zato se vabijo oddaljni in bližnji prodajalci in kupec živine, da obiščejo v velikem številu ta sejem.

n Lov Smlednik. Dne 17. marca dopoldne se vrši pri okrajnem glavarstvu v Kranju javna dražba lova občine Smlednik. — Kmetovalci pozor!

n Naročniki »Pevca«, ki še za lansko številko niso plačali naročnine, se opozarjajo, da to čim prej store. Zakaj v tiskarni je treba takoj in celo naprej plačati. Letošnje leto bo izšla št. 1—4 v marcu, potem pa po dve številki v maju, juliju, septembru in novembru. Ker je to edina možnost, da naši pevski zbori pridejo do novih pesmi in sicer primeroma poceni, priporočamo, naj se obilno naročajo. Zadoštuje dopisnica na Upravo Pevca, Ljubljana, hiša Vzajemne posojilnice, Miklošičeva cesta.

n Društvo organistov in glasbenikov za Slovenijo s Prekmurjem ima svoj redni občni zbor po Vel. noči. Dan in spored se pravočasno objavita. Člani društva imajo pravico do polovične vožnje. — Obenem se vrši tudi 25 letnica obstanka orglarske šole v Celju 1899—1924. Gg. gojenci tega zavoda se na to opozarjate, da se vsi udeležite te slavnosti.

n Tatvina. V noči med 14. in 15. svečanom so mi neznan tatovi vlomili v stransko sobo in odnesli blaga v vrednosti do 8 tisoč dinarjev. Bila je obleka, zlata ura, prstani itd. Kdor mi izsledi tatu, mu dam 1000 K nagrade. Ako pa dobim blago nazaj, pa dam vrhu tega še do 10 odstot. od vrednosti ukradenega blaga. — Franc Nose, posestnik, Kolenčevs št. 10 p. Struge na Dolenjskem.

Príporočamo vsem rodbinam Kolínsko cirkó, izvrsten prídátek za kavó.

SIRON · DOMOVINE

SMARTIN PRI KRANJU.

Na pustni večer smo imeli veselje spoznati novo življenje v našem društvu. Na spored zabavnega večera so prišle med drugimi tudi pesmi: Gor čez jezero, Polje, Ves dan je čakala, Mlinar in Pastirica, ki jih je takó mešani kot moški zbor odpel korajžno in dosti dovršeno. Da se je v fantih zbudilo zanimanje za lepo narodno pesem in da izgublja naše društvo svoj enostranski-enošarski značaj, gre zasluga in hvala marljivemu g. organistu. Dasi ni bilo vina, je bila volja za živahno zabavo, ki bi se bila lepo razvila, da ni manjkalo prostorov. Začutili smo nujno potrebo, da se začne misliti na novo ali vsaj široš dvorano. Razvoj društvenega življenja bo sam to zahteval.

KRANJ.

Naši liberalci tako radi trdijo, da nimajo nič zoper vero itd. A v resnici sovražijo vse, kar diši po krščanstvu. Pokazali so to na letošnji pustni torek prav očito. Trikrat je bilo zven klicanec, da bo popoldne velik izpredov maškar. Krog 4. ure popoldne se je pričel izpred sokolske (I) telovadnice pomikati izpredov in glej, na enem vozu je bila maska: frančiskan v rujavem habitu, prepasan z belo vrvice, je vso pot delal nad ljudstvom križe, kakor da blagosavlja! (To je veljalo patru kapucinu iz Škofje Loke, ki je vse tri dni pridigoval v župni cerkvi.) Izpredov se je ustavljal pred župno cerkvijo, koder se je vršil uprav takrat sklep tridnevne zadostilne pobožnosti. In tedaj so maškare zagnale tako divje vpitje in tak silen hrušč, da je zelo motilo pobožnost v cerkvi ter se je šolska mladina, radovedna kakor že je, vsula iz cerkve na trg, ki je bil natlačen ljudstva. Verni ljudje, tudi nam nasprotnega političnega mišljenja, so se jako hudo zgražali nad tem barabstvom, ki je bilo nalašč in namenoma napravljeno tako, da je motilo cerkveno slovesnost ter javno sramotilo redovništvo, blagoslov in sv. križ. Saj kranjski veliki zvon poje vendar dovolj glasno, da so mogli tudi prireditelji vedeti, kdaj je pobožnost v cerkvi. In hoteli so jo motiti! Nalašč tedaj — ne prej ne pozneje — je prispel izpredov pred cerkev. Neka zelo poznana gospa je trdila, da so to vpriporili »boljši krogi«. Lepi ti »boljši krogi«, ki se drznejo na tak barabski način javno zasramovati verski čut someščanov in blatiiti obrede katoliške cerkve! Seveda, skriti se v maškaro in potem smešiti verske obrede, dejal bi, iz zasede, skrivaje osebo, to je pristno liberalno! Da so vpriporili ta odurni škandal res liberalci, je dokaz, da je na tistem vozu bil zaeno z ono zasmehljivo maškaro znani liberalni zagrzenec, zobozdravnik Holchaker: vse ga je poznalo, da je on. — Gospod dekan je takoj protestiral pri okrajnem glavarju proti temu dvojnemu zasmehovanju in motenju verskih obredov, in le-ta mu je obljubil preiskavo. A dvomimo, da bi krivce zadela zaslužena kazen

posvetne gosposke! Kajti njih imena sedaj skrbno prikrivajo, kar je tudi pristno liberalno. Pa bodi ta ali oni, bodi boljša gosposda ali trgovski nastavljenec: njemu, ki zagreši tako podlost, velja samo ena beseda: fejt! In to tem bolj, čim boljši so bili krogi, ki so vpriporili ta pristno liberalni škandal. Ljudje se Vas bodo pa že zapomnili in še hedili kupovat ali pa nosili denar takim ljudem, katerim ni nobena stvar sveta. Sicer bomo pa o tem še poročali natančno, ko zvmemo imena, da si jih bodo naši ljudje zapomnili za vselej!

SOSTRO.

Med Dobrunjei in Zadvorci vlada že zastarelo nasprotstvo, ki je prišlo vsem že v meso in kri, zato ni čuda, da se kaže to nesoglasje že pri otrokih. Že dalj časa se šolarji teh dveh vasi iz šole grede na najobljudenem kraju pretepajo. Postavijo se v dve nasprotni črti, češ, da gredo igrati vojsko. Končalo se je žalostno. — Pepelnico sredo, ko so si stali obe fronti v najhujšem ognju nasproti, gre mala 12letna Ana Novak v bližnjo prodajalno, ko ravno zalučel neki dečko kamen, ki zadene deklico v oko in ga ji izbijje. — Kam plovemo? Mladina je čezdalje bolj podivjana. Ne izda nobena svarilna beseda, nobena kazen v šoli, doma jim pa stariši gledajo skozi prste.

SEMIC.

Na god sv. Matije je pobrala neizprosna smrt iz naše srede očeta Jakoba Kambič s Ceroveca št. 4. V nedeljo dopoldne je bil še zdrav. Umrl je v 77. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti. Pokojni je vžival v celi župniji velik ugled. Bil je blizu 20 let cerkveni ključar in nekaj časa tudi predsednik krajnega šolskega sveta, bil je odločen pristaš SLS in je vestno izpolnjeval vse življenje svoje krščanske dolžnosti. V mlajših letih je prepotoval veliko sveta, večje je bil srbo-hrvaškega, italijanskega, nemškega in precej tudi mažarskega jezika; bral je veliko in znal je zgodovino morda bolje kakor marsikateri gimnazijec, torej pravi kmet-samouk. Blag mu spomin!

KRASNJA.

Dopis v zadnji Domoljubovi številki je treba vsekako nekaj popraviti. Dopisnik pravi, da so se na znanem shodu topli znani pretepači iz Lok in Žirovš. To je grda laž. Na shod ni prišel noben pretepač iz Lok in Žirovš, pač pa so prišli pošteni fantje in možje, z namenom, da se kaj naučijo, da poslušajo poročilo svojih poslancev. Pač pa so na shod prišli pretepači od drugod, zlasti tisti znani pretepači, ki so se v Vrhpolju proslavili s pobijanjem šib in pretepanjem. In samo zato, da onemogočijo nakano vrhpoljskih pretepačev, so krepke fantovske roke brez vsakega pretepa postavile razgrajče na sneg, ki jim je ohladil njihovo pretepaško kri. — Čudno je to, da

ravno dopisnik tako natanko ve, kaj je pisalo »Jutro«, to glasilo slovenskih Velebrbov. Da liberalno časopisje kar najnesramnejše laže, to izpričuje vsak dan, zato pa noben pošten človek nič ne verjame liberalnim časopisom in jih tudi ne vzame v roke, da si jih ne umaže. Kaj pa če je ravno pisec tistega dopisa sam — liberalec?!

VELIKE POLJANE PRI RIBNICI.

Po velikem naporu se nam je posrežilo, da smo dobili dva sejma v naši župniji. Letošnji prvi sejem bo dne 10. aprila, drugi pa 10. oktobra. Ker bo treba urediti zadevo glede postavljanja tržnic (štantov), naj se trgovci javijo pri župnijskem uradu na Velikih Poljanah, p. Ortnek in pa pri tukajšnjem županstvu.

S HOMCA.

Pred kratkim je imel pri nas shod poslanec Štrcin, ki je poročal o napornem delovanju jugoslovanskega kluba proti korupciji in za avtonomijo. Shod je izrekel zaupnico jugoslov. klubu. — Prosvetno društvo jako živahno deluje. Dne 16. marca pop. ob 3 priredi jako krasno in zanimivo igro. Nastopi do 40 igralcev. Kdor jo hoče videti, naj pride gledat.

TOMISELJ.

Tudi pri nas so se oglasili pretekli dni naši novi zvonovi. Bil je dan odkritega veselja, ko so na lepo okrašenih vozovih brez nesreče dospeli naši »jekleni« prijatelji. — Hvala vsem! — Vpreteklem predpustu so tu trije pari stopili v zak. stan. Bilo srečno! — V Brestu je umrla v visoki starosti 85 let vdova Neža Švigelj. Bila je dobra in verna žena. N. p. v m. — Povsod se zbira poštena, krščanska moška mladina pod ponosno orlovsko zastavo; vsaka župnija ima že skoraj svoj telovadni odsek »Orel«. — Kar zmorejo ti in oni, to zmoremo menda ja tudi mi. Mladeniči, kar vas je še dobrih, nepokvarjenih, stopite na noge! Oživimo svoj orlovski odsek, v katerem bomo naši poštenega zdravega dela, razvedrila in poštenega veselja, kjer bo naš duh navduševal za lepo, krepostno življenje in naše mlado telo vtrjalo v zdravih telesnih vajah.

SV. KRIŽ P. MARIBORU.

Prav lepo je bilo pri nas v nedeljo 2. marca. Šolsko vodstvo je izvežbalo male gojence za prav mičen in lep nastop.

Šaloigra »Zdravnikov strežnik« je izzvala cele koše smeha. Ubogi Janez, ki je hotel biti gospod doktor! Nad vse nam je ugajala naša ljubka pa pogumna Zofka s svojo deklamacijo: V pepelnici noči. No, kar so pa delali »Skratje« s krojačem, to že pa itak presega vse meje. Naši mali paglavčki so res prvovrstni poredneži in nagajivci. Pa si ne smete misliti, da imajo veselje samo za take reči, ki vzbujajo smeh. Kaj šel! Tudi za učenje resnih predmetov imajo veliko skrb. Omenil bi mimogrede, da bi še več očetov in mater lahko bilo prišlo k prireditvi. Veliko truda imajo naši vzgojitelji mladine. Njih prizadevanje pa vsaj deloma poplačamo s tem, da pridemo mnogoštevilno k podobnim prireditvam. Malenkostna vstopnina se itak porabi za uboge solarje.

PODZEMELJ.

»Jutro« je širokoustno pisalo o lepo uspelem shodu JDS (liberalcev) v Podzemlju. V čem je bil ta uspeh, ne vemo — ker ga ni bilo! Ko bi bila naša fara zdaj po shodu kar čez noč postala liberalna in svobodomiselnina ali ko bi poslušavci pritrjevali in poskali liberalnemu govorniku ali ko bi se dali speljati kakorkoli že na led g. dr. Rapeta, tedaj bi lahko govorili o uspehu tega shoda. Toda pred 50 ljudmi govoriti in blebetati, tako da je govornik ves penast okrog ust, dočim poslušavci godejo, se posmehujejo, drug drugemu dovtipne opazke pripovedujejo in nazadnje soglasno pritrdijo, da je g. dr. Rape debelo lagal — prosim vas, je li to uspeh? Če mora gradaški g. župan vedno pogosteje in srditeje pogledovati po poslušavcih ter jih krotiti z jeznimi pogledi, a se nihče zanj ne zmea! — gospodje liberalci, mar je to uspeh? Ne, temveč neuspeh in manj nego neuspeh; zakaj to je popoln poraz, izguba na vsej postojanki, ki znači, da nimajo gradaški g. župan, g. Rape in slični liberalni mogotci v Podzemlju nič iskati. Znana graščinska pogodba, o kateri se še povrnemo, glasno govori in nas opominja, koga se očajajmo: liberalnih kapitalistov in samogoltničev naše fare.

IZ NOVOMEŠKE OKOLICE.

Zadnji čas je vrednost našega denarja jako narasla. Vzrok porastu dinarja leži v tem, da smo imeli lansko leto v naši državi dobro letino. Razumljivo je, da z dvigom valute morajo pasti cene, kar se je tudi zgodilo, čeprav zaenkrat samo onim predmetom, ki jih proizvaja naš kmet. Ker se pa cene blagu za obleko itd. trdovratno držijo na svoji višini — krive so v prvi vrsti oblasti, ki nočejo izvajati zakona o pobijanju dragine — hočejo gotovi elementi to izrabljati in hujskajo proti našim poslancem, češ, poslanci SLS so krivi, da morajo kmetje poceni prodajati in drago plačevati v trgovinah. — Posebno se odlikuje s nujskanjem zloglasni kričač Jakob Parkelj, po domače Jakopec iz Mirne peči. Hodi po krajih in svinjskih sejmih edino zato, da napada naše pristaše z očitanjem, da so oni zakrivilili padanje cen pri živini in prašičih, ker so volili SLS. Seveda mu tega nihče ne zameri, ker je splošno znano, da je najet zato, da se trudi na ta način delati flako za svojo falirano samostojno stranko. Kdor ima le malo trohico soli v glavi, se takim bedarijam znorelega Parklja mora smejati. Eno dobro stran imajo pa le Parkljev obiski sejmov: ljuče so imeli zadnje predpustne dni vsaj brezplačno zabavo, ko so ga poslušali, drugače si itak ne morejo privoščiti kakega veselja v časih, ko Puceljev centralizem požira zadnje pare, kar jih je izvlekel s pomočjo Parkljevih Puceljev in Žerjavov iz nas.

LEŠE NA GORENJSKEM.

Poročil se je Langus Jakob, posestnik iz Perečice. Na svatovanju ni bilo, kar je zelo redko, nikakega razgrajanja in pretepa, pa tudi pijanega ni bilo videti nobenega, kar je še bolj redko ob takih prilikah. Zenin se je ob tej priliki z znatno vsoto spomnil tudi občinskih revežev. Vrlemu organizatorju ključemo obilo srečel!

SMARTNO POD ŠMARNO GORO.

Preteklo nedeljo nam je priredilo osrednje sadjarsko in vrtnarsko društvo predavanje. Predaval je zelo poljudno g. sad. nadzornik Skulj o pomladnem delu na sadnem vrtu, nakratko razložil pomen sadjarskega in vrtnarskega društva, posebno pa o potrebi ustanovitve podružnice v našem kraju. Njegovim izvajanjem je polna dvorana poslušalcev pazno sledila. Po predavanju se je podružnica takoj ustanovila. Pristopilo je 24 članov. Prepričani smo, da bo število članov še naraslo, ker bo pristopil gotovo vsak pameten gospodar, saj bode podružnica skrbela za večkratnimi predavanji za izobrazbo v sadjarstvu in vrtnarstvu, svojim članom preskrbovala po nizki ceni dobre vrste dreves itd. V lastno korist vsakega je, da pri nas sadjarstvo in vrtnarstvo umno goji, saj imamo v bližnji Ljubljani prav dober trg za razprodajo sadja in zelenjave. Vabimo, da se vsi oklenete nove podružnice, da ji tako pomagate in krepkemu razvoju! Na delo v sadovnjaku in vrtove, kjer ležijo zakopani zakladi! Trud bo rodil dober sad, — sad pa lepe dohodke. — Predavatelju g. nadzorniku Skulju pa izrekamo za njegov trud pristrčno zahvalo!

Vsak gospodar naj si kupi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani

»Kubično računico«.

Pregledna in praktična strokovna knjiga za posetnike in lesne trgovce. Sestavil Janko Dolžan. Vez. 20 Din. in »HITRI RACUNAR« v kronski in dinarski veljavi. — Vez. 30 Din. 1084

BOLEČINE? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se boste čudili! Dobredejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnate ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev z 10 % doplačila razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elza trg št. 16, Hrvatsko.

V.

Zdaj leva roka je sledila se z milom-Zlatorog-umila. Ne mislite, da to je šala-koj roka bela je postala.

(Nadaljevanje sledi.)

GOSPODAR

Boj sadnim zajedavcem!

Najmanj dvakrat toliko sadja bi lahko pridelali, ko bi se le malo bolj zanimali za razno svojat, ki zajeda sadno drevje in zarodek od rane pomladi do pozne jeseni. — Ne verjamete? — Prav gotovo! — Saj vendar vidite vsako leto, koliko škode naredi na drevju razne ušice, kaparji, cvetočar, zavijači, gosenice; potem pa rak, mah, lišaji; kaj pa šele škrlup, razne plesni, gniloba, rožičavost, smolika itd. In vsega tega bi se vsaj deloma iznebili, ko bi uporabljali sredstva, s kakršnimi preganjajo drugod sadne škodljivce in bolezni. Ze vem, kaj boste odgovorili. — Časa nam manjka. — To je že res. — Potem pa stroškov se bojite. — Tudi to je upravičeno. Toda, ko bi računali, koliko bi zamudili in koliko potrošili in to primerjali z večjim dohodkom iz sadjarstva, pa bi se brez dvoma prepričali, da bi se zamuda časa in stroški bogato poplačali.

Preprost primer! Srednja jabolana li dala, ako bi pustili, da se pase po njej cela čreda vidnih in nevidnih škodljivcev, n. pr. komaj 20 kg lepih izbranih jabolok brez madeža. Ako bi jo pa spomladi, predno odžene, primerno obdelali s kakim preizkušenim sredstvom, bi dobili po 30, v ugodnem slučaju morebiti celo 40 kg izbranega blaga. Ako računamo samo 10 kg več pridelka po 2½ Din, bi znašal večji dohodek 25 Din na drevo. Sedaj pa primerjajte delo in strošek z večjim dohodkom! Vendar ne boste trdili, da bi snaženje in uporaba tega ali onega sredstva veljala za vsako drevo 25 Din. Niti polovico tega ne, zlasti če bi hkrati obdelali mnogo dreves in pa redno vsako leto. Kdor tega ne veruje, mu ni pomagati. Ako noče sam izkusiti in se prepričati, pa naj upošteva izkušnje drugih. Tako delajo napredni sadjarji po vsem svetu. Menda ne zato, da bi imeli izgubo. Po vseh naprednih sadjarskih deželah je že davno prodrlo prepričanje, da brez temeljitega zatiranja škodljivcev ni in ne more biti lepega sadja, ki edino ima veljavo v sadni trgovini.

Vsak sadjar, ki mu je na tem, da ima zdravo, čvrsto rastoče sadno drevje in da pridelava obilo pa tudi lepega sadja, bi moral imeti vedno v zalogi in redno uporabljati vsaj sledeči sredstvi:

1. Tobačni izvleček za zatiranje tako škodljivih in povsod znanih listnih ušic. 1 do 2% raztopna (na liter mlačne vode 1 do 2 dekagrama izvlečka in nekoliko mazavega mila) zanesljivo uniči listne ušice. Tobačni izvleček se dobi pri kmetijski družbi. Ako tobačnega izvlečka ni dobiti, ali je predrag, skuhajmo zavitek navadnega tobaka v litru vode, pa imamo nadomestilo.

2. Arborin (drevesni karbolinej, ki se v vodi raztopi), za mazanje in škropljenje sadnega drevja. Z njim se odpravi z drevja mah, lišaji, krvava ušica, zimska zalega listnih ušic. ka-

parji, cvetočar, gosenice, pa tudi rak, smolika in še razni drugi škodljivci in bolezni.

Arborin se z najboljšim uspehom uporablja pozimi in na pomlad do konca marca mesca za škropljenje. Mažemo pa z njim vse leto. Za škropljenje vzamemo na kg arborina 15 do 20 litrov vode (dežnice). Seveda je potrebna za to delo ročna ali nahrbitna škropilnica, kakršno imajo vinogradniki. Ko drevje začne brsteti in odganjati, ne smemo več škropiti. Kdor pa se nikakor ne more odločiti, da bi škropil, naj z arborinom vsaj namaže osnažena debla in debelejšje veje. Tudi na ta način bo mnogo koristil. Za mazanje vzamemo povprečno na kilogram arborina 8—10 l vode. Rakove rane mažemo z mešanico na 1 kg arborina 1 do 2 l vode; za krvavo ušico vzamemo na 1 kg arborina 1 do 4 l vode, zoper mah in lišaje na 1 kg 5 l vode. Se zajca odženemo od mladega drevja, ako primešamo na vsakih 5 l apnenega beleža 1 kg arborina. Arborin je tudi kaj pripravno sredstvo za zatiranje uši pri živini. V to svrhu pa ne smemo več nego 1 kg na 50—100 litrov vode. Z arborinom razkužujemo tudi hlev in preganjamo muhe v klevih.

Mešanico arborina z vodo pripravimo na ta način, da vlijemo v posodo najprej vodo, potem pa prilijemo odtehtano množino čistega arborina in dobro zmešamo. Arborin shranjujmo v zaprti posodi. Čez zimo mora biti spravljen na takem kraju, kjer ne zamrzuje. Arborin izdeluje domača tvrdka Chemotechna v Ljubljani, Mestni trg 10. Kdor sam ne utegne pripraviti cepilne smole, jo dobi tudi tam.

Zboljšanje rodovitnosti naše zemlje.

Pomlad se bliža in naš poljedelec mora misliti na jaro setev. Najprej bo treba oves spraviti v zemljo, po njem pride ječmen, pozneje koruza in krompir ter drugi sadeži. Pred setvijo mora biti zemlja dobro obdelana t. j. globoko izorana, temeljito zdrobljena, zrahljana, kajti samo tako jamči dober razvoj rasti in zadovoljiv pridelek. Seme naj bo enakomerno spravljeno v zemljo, da bo vse naenkrat vzkliho. Enakomerno vskalitev dosežemo z valjarjem, s katerim povaljamo posejano njivo.

Toda vse to še nikakor ne zadostuje, da si zagotovimo popoln uspeh, ampak rastlinam moramo dati tudi hrane, ki jim omogoči bujno rast; moramo jim gnojiti. Najučinkovitejši gnoj je hlevski gnoj z gnojnico vred, ki ne nudi samo hrano rastlinam, ampak rahlja tudi zemljo. Toda tega ima naš kmet na svojem malem gospodarstvu premalo, da bi z njim mogel nadomestiti vsa ona hranila, ki jih rastline potrebujejo. V sled tega smo navezani na umetna gnojila, kiv najizdatnejši meri pomnožujejo pridelke naših njiv, travnikov, vinogradov, sadovnjakov in hmeljnikov. Edino z uporabo umetnih gnojil bomo v Sloveniji v stanu

naše kmetijstvo voditi tako, da se nam bo izplačalo, drugače ne bomo zmogli konkurence vzhodnih bogatejših pokrajin naše države, kjer se razna žita mnogo cenejše pridelujejo nego pri nas.

Umetna gnojila se vzlic njihovim visokim cenam še vedno dobro izplačajo, vsled tega si jih naj naši kmetovalci že sedaj nabavijo v potrebni množini za pomladno setev. Izgovor, da ni denarja, ne sme obveljati, kajti v gnojilih naložen denar nosi najvišje obresti. Torej kmetovalci, naročite si nemudoma pri svojih zadrugah in kmetijskih podružnicah za pomladno setev potrebna umetna gnojila, da dosežete višje pridelke iz svoje zemlje!

Gnojilni preizkusi s čilskim solitrom.

Preizkuse gnojenja s čilskim solitrom pri jari posetvi in sicer k ovsu, ječmenu, koruzi, krompirju, pesi, v vinogradih in na travnikih namera a letos izvesti zastopstvo proizvajalcev čilskega solitra v Sloveniji, da dožene učinek tega gnojila na naši zemlji in njegovo dobičkanost. Izvedba teh preizkusov bo kaj priprosta: izmeri dve parceli vsako po 100 četvornih metrov površine (n. pr. 10 m dolga in 10 m široka ali 20 m dolga in 5 m široka), obe dobro zakoliči in zaznamuj s tablicami z napisom prva gnojena, druga negnojena. Prva se pognoji pri ovsu, ječmenu in travnikih s 1 in pol kg čilskega solitra, pri koruzi, krompirju, pesi in v vinogradih pa s 2 in pol kg solitra. Druga parcela ostane negnojena in služi za primerjavo uspehov. Čilski soliter za te preizkuse dobijo preizkuševalci brezplačno, če se pravočasno prigrasijo in zavežejo, da jih bodo natančno po navodilih izvedli. Število preizkusov je omejeno, vsled tega je prijave čimprej, najkasneje pa do 30. marca t. l., doposlati na naslov: Poddelegacija čilskega solitra, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 16. Na željo se vsem, ki se za to prigrasijo, brezplačno depošljejo navodila in brošure o uporabi vseh umetnih gnojil.

Izpopolnajte vinograde.

Se vedno niso vinogradi izpopolnjeni, kljub temu, da smo že v šestem letu po vojski. Veliko praznih mest se vidi v njih. Ta nedostatek se mora odpraviti, saj imamo vendar dovolj načinov, da to delo enkrat izvršimo.

Eden najstarejših načinov je grubanje, in zares pri starih vinogradih edini pravi in hiter izhod. Stare grubanice (18 do 20 let stare) prav lepo in bujno rastejo. Sploh pa mlade grubanice že v drugem letu nastavijo zarod; v četrtem letu se skoraj ne ločijo več od maternih trt. Trtna uš jih ne pokvari, gotovo iz tega vzroka, ker so mladice še vedno v spoju s (na ameriški podlagi) cepljeno trto, ki jih zadostno zavaruje s svojo močno ameriško krvjo pred uničenjem. Glavne (vznožne) korenine stare trte ostanejo še vedno najvažnejše dobaviteljice vode ozir. v vodi raztopljenih rudninskih snovi tudi mladim grubanicam v poznejših letih. Znano je, da se tudi škodljivci ne lotijo močnih in odpornih trt.

Za grubanje si izberemo najboljšo, z večletnim natančnim opazovanjem določene trte. Vsaj dve leti preje moramo označene trte zato pripraviti s tem, da jih na kratko režemo in dobro pognojimo (4 do 5 dkg apnenega dušika na trto). Tako dobimo močan in dolg les ozir. rozge. Od trte, ki je na dolgo rezana, dobimo le redko grubenice; šparoni raščo trte slabijo. Pri grubanju ne smemo varčevati z gnojem. Delo samo naj se izpelje pazljivo in previdno, da se ne poškoduje preveč korenina stare trte ozir. enoletnega lesa. Jarki naj bodo dovolj globoki (25 do 30 cm). Ponovno grubanje istih mladice, kakor je po nekod v navadi, je kvarljivo in slabo; take grubenice vislo dolgega življenja.

V mlajših nasadih podsajamo cepljenke ali pa korenjake (bilje). V višjih dobrih legah sadimo lahko isto že v jeseni, ali pa v zgodnji spomladi, kajti pri saditvi sajenk se gre predvsem za preskrbo zadostne vlage. Veter, suša in pozno spomladansko sajenje onemogočuje večkrat to delo.

V posameznih slučajih si lahko pomagamo tudi s stratificiranimi ključi ali pa s cepljenkami in sicer, kar direktno iz zabojev. Pripravljene in očiščene ključe vložimo v zaboje med mokro (izparjeno) jelovo žeganje ter jih postavimo potem v zakurjen prostor, tudi na gorko peč ali pa v hlev. Po 8 do 10 dneh jih sadimo po dva skupaj na določena prazna mesta. Bolje razvite in dobro siljene ključe sadimo mesto po dva samo po enega in mnogo od njih se lahko že v istem letu (junija) precepi na zeleno.

Pri podsajanju s stratificiranimi cepljenkami (direktno iz zabojev v vinograd) moramo biti pazljivi in trtani nuditi isto skrb, nego in pogoje, kakor jih imajo v trinicah samih, in ti so: pazljivost pri saditvi, skrbno pletev in okopavanje, redno škropljenje (po vsakem večjem dežju), polagoma in pravočasno odstranitev zemlje od cepljenih mest v zvezi z zatiranjem rosnih korenin (julija meseca), jesensko skrajševanje in osipavanje pred zimo itd.

Nekateri vinogradniki cepijo trte v juniju na tako zvano priklado. Divjak se vpogne k evropski trti in se odreže na njem čez kolence oko proč, pri evropski pa vilice; seveda gladko in enako veliko, ki se jih poveže skupaj. Navadno po treh tednih, ko se cepljenje dobro zaraste, se odreže cepič od matere trte in v jeseni se mladico potem pogruba.

Ti na kratko opisani načini razmnoževanja vinske trte naj služijo v spodbudo, da bomo v kratkem času zopet imeli izpopolnjeno vinograde kakor pred vojsko. S popolno izrabo slehernega praznega prostora v naših pravih in dobrih vinskih legah, bomo dokaj pripomogli k zvišanju dohodkov našega vinogradništva.

Fr. Kafol, Novo mesto.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 11. t. m.: lira Din 8.90, dolar (ček) Din 80.50, dolar (denar) Din 79—79.50, čehoslovaška krona Din 2.30, francoski frank Din 2.80—2.90, švicarski frank Din 13.85 — 13.90, funt sterling Din 340, 10.000 avstr. kron 11.40—11.45.

g 20% boni. — Na vprašanje poslanca Skufja, kdaj vlada misli izplačati 20 odstotkov, ki jih je odvzela ob priliki kolkovanja avstroogrskih bankovcev, je odgovoril minister Stojadinović, da vlada na izplačevanje ne misli, ker nihče ne ve, koliko je bonov ponarejenih. Zakaj pečati in podpisi so tako različni, da ni mogoče se prepričati o pristnosti in nepristnosti. — Dobro je še znano, da je teh 20% odvzela takratna liberalna vlada, in kako je dr. Žerjav z zapornom grozil tistim, ki bi se držnili dvomiti, da se ti boni ne bodo plačali.

g Papirnatega denarja v naši državi je bilo glasom izkaza »Narodne banke« dne 29. februarja t. l. v prometu za 5 milijard 677 milijonov 100 tisoč dinarjev. Tekom enega tedna se je znižalo število bankovcev za 17 milijonov 700 tisoč dinarjev. Kovinska podlaga je znašala 436 milijonov 200 tisoč dinarjev in se je tekom enega tedna znižala za 15 milijonov 300 tisoč dinarjev.

CENE.

g Tržišče jaje. — Produkcija jaje v tuzemstvu kakor tudi dovoz blaga je še vedno zelo slab, kar je vse posledica preteklega hladnega vremena. Na tujih tržiščih se vsled tega istotako čuti pomanjkanje našega blaga. V Italiji, Franciji in Angliji je produkcija že v polnem toku in so vsled tega tržišča v zapadnih državah nestalna. London notira 14 šilingov za 120 komadov, Švica 180 frankov, Dunaj plača 1.400 aK za komad. Domača tržišča so drugače polna svežega blaga, ki se plača po 1.25 do 1.50 Din za komad.

g Cene lesu. Povpraševanje je v zadnjem času oživel. Od inozemskih kupcev so napravili večje zaključke Italijani in Francozi. Iz Prage poročajo, da se tamošnji lesni trgovci zanimajo za naš trdi les, predvsem za znano slavonsko hrastovino, ki bi se uporabljala v tvornicah pohištva. Na tržišču je promet dokaj živahen, ker se bliža gradbena sezona. V Slavoniji stanejo: hrastovi hlodi 1200 do 2500, za furnirje 2300 do 3500, hrastove deske 2200 do 3100, francoske dožice (1000 komadov) 15.000 do 22.000, sirovi frizi (za izvoz) 1600 do 2300, štafli 2000 do 2300, bukovi hlodi I. vrste 300 do 400, mehko tesano blago 350 do 500, mehko žagano blago 600 do 800, za brzjav drogi, hrastovi 40 do 150, jelovi 50 do 80, železniški pragi, hrastovi 40 do 80, bukovi 30 do 50, drva za kurjavo bukova 2200 do 3000, mešana 2400 do 2700, oglje, vagon 9500 do 10.000 Din.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: S e m e n a : Domača detelja, plombirana po Din 32.—. Lucerna ali nemška detelja, plombirana po Din 30.—. Rdeča detelja ali inkarnatka po Din 25.—. Semenska pesa »Eckendorfer« rumena po Din 32.—. Semenska pesa »Mamuth« rdeča po Din 29.—. Italijanska ljulika po Din 22.—. Angleška ljulika po Din 22.—. Nemška ljulika po Din 14.—. Mačji rep po Din 22.—. — G n o j l i : Superfosfat rudninski 16 odst. po Din 140.—. Superfosfat kostni 18/20 odst. po Din 260.—. Razkledjena, bela kostna moka po Din 250.—. Tomaževa žindra 18/19 odst. po Din 170.—. Kalijeva sol 40 odst. do 42 odst. po Din 150.—. Kajnit 12/14 odst. po Din 70.—. — K r m i l a : Lanene tropine po Din 4.50. Orebove tropine po Din

3.50. Klajno apno po Din 4.50, pri manjšem odjemu Din 6.—. — V i n o g r a d n i š k e i n k m e t i j s k e p o t r e b š č i n e : Drevne škropilnice bakrene po Din 600.—. Modra galica 98/99 odst. po Din 9.50. Zvoplo, dvojno rafinirano po Din 4.—. Trierji (čistilniki) tt. Heid po Din 2900.—. Znamke MIA. Trierji (čistilniki) tt. Heid po Din 2800.—. Znamke MIB. Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali Din 6900.—. Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po Din 4500.—. Gepelji na 36 obratov Din 4.500.—, na 24 obratov Din 4.000.—. — Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedeljski stroji: čistilniki (pajtelni), plugi, poljske in travniške brane, kose in brusi, vodne žage, brzoparilniki, kovani žebliji, gnojnične sesalke, cevi, tehtnice, vlečne žage, separatorji za mleko, mlinci za moko in kosti, brizgalnice za grozdje, preše za grozdje, zidarske žlice, lopate za štihat, klinje za slamo-reznice in kosilnice itd.

ZIVINA.

g Cene živini. Na zadnji živinski sejm v Mariboru je bilo prignanih: 11 konj, 5 bikov, 175 volov, 229 krav in 3 teleta. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 13 do 16.25 Din, poldebili 11 do 12.25, plemenski voli 10 do 11, debele klavne krave 11 do 12.50, plemenske krave 11 do 12, krave za klobase 9 do 10, molzne krave 11 do 13.25, breje krave 11 do 13.25, mlada živina 11 do 12.50. — Mese cene v Mariboru so sledeče: volovsko meso I. vrste 25 do 27 Din, II. vrste 22 do 24, meso od bikov, krav in telic 19 do 20, teletina 28 do 32, svinjsko sveže meso 30 do 40 Din.

g Cene živini. Ljubljana, dne 5. marca. Na današnji sejm so prignali: 417 konj, 105 volov, 69 krav, 8 telet in 84 prašičev. Cene za kilogram žive teže: voli I. vrste do 14, II. vrste do 13, III. vrste do 12, krave od 7 do 9, teleta 20 do 21, pitani prašiči do 21.50, prasci plemenski, 6 do 8 tedno stari, so se trgovali po 700 do 1000 Din par. Par dobrih konj je doseglo ceno do 20.000 dinarjev. Kupčija ni bila živahna. Največ so kupčevali kmetje sami med sabo. Nekaj kupcev iz avstr. Koroške je nakupovalo konje. Italijanski trgovci so ponujali za prvovrstno blago največ 11.50 Din za kg žive teže. Prašiči so pri cenah nazadovali za 5 do 6 dinarjev pri kilogramu.

Zagreb, dne 5. marca. Na današnji sejm so prignali še precejšnjo množino živine. Promet je bil živahen. Cene svinjam so popustile, dočim so cene goveji živini bile čvrste. — Cene za kg žive teže: voli domači I. vrste 15 (izjemno 16), II. vrste 13 do 14, III. vrste 11.50 do 12.50, mlada živina 13 do 14, krave I. vrste 13 do 14, II. vrste 11.25 do 12.50, teleta I. vrste 17.50 do 18.50, II. vrste 16 do 17, voli bosanski I. vrste 13 do 13.50 (izjemno 14), II. vrste 12 do 12.50, III. vrste 10 do 11, svinje debele 25 do 26, mršave boljše 22.50 do 23.75, mršave slabše 20 do 22 dinarjev. Krma: seno 80 do 112.50, otava 125 do 137.50, detelja 112 do 137 Din, slama 75 do 87.50 Din za 100 kg.

DAVKI.

g Davki v naših proračunih. V proračunu za leta 1922-1923 so znašali celokupni

neposredni davki z vsemi pribitki 671 milijonov 690 tisoč 500 Din. Na enega prebivalca je odpadlo povprečno 55 Din 92 p. Od celokupnih državnih prejemkov so znašali neposredni davki 9.69 odstotka. V predloži proračuna za l. 1924-25 je donos neposrednih davkov proračunjen na 1.169 milijonov 352 tisoč 157 Din, to je povprečno 100 Din na prebivalca ali na 11.54 odstotka vseh državnih dohodkov.

g Koliko neposrednih davkov in pribitkov je plačala Slovenija od 1. julija do konca novembra 1923? — Na neposrednih davkih z vsemi pribitki je plačala Slovenija v omenjenem razdobju petih mesecev 94 milijonov 784 tisoč 811 Din 68 par. V istem času se je pobralo v celī državi na neposrednih davkih in pribitkih 643 milijonov 639 tisoč 631 Din 63 par, h kateri vsoti je prispevala Slovenija z eno sedmino.

g Koliko se je pobralo od 1. julija do 30. novembra 1923 v posameznih pokrajinah na izrednih davčnih pribitkih? V omenjenem času se je pobralo na izrednih pribitkih v Srbiji in Črni gori 37 milijonov 516 tisoč 753 Din 32 par, v Bosni in Hercegovini 59 milijonov 103 tisoč 59 Din, v Vojvodini 81 milijonov 454 tisoč 195 Din 44 par, v Sloveniji 29 milijonov 975 tisoč 176 Din 8 par in v Dalmaciji 1 milijon, 201 tisoč 653 Din 27 par.

IZVOZ IN UVOZ.

g Velik boj proti uvozu italijanskega vina. Ob priliki sklepanja trgovske pogodbe med našo državo in Italijo so storili naši poslanci že celo vrsto korakov, da se zagotove in zavarujejo koristi naših kmetov in trgovcev. Posebno oster boj so začeli voditi proti uvozu italijanskega vina. Vložili so zelo ostro spomenico na vse ministre in na komisijo, ki se pogaja z Italijani. Naši poslanci so nadalje razvili živahno agitacijo med poslanci vseh strank tako da so podpisali spomenico tudi drugi poslanci. V spomenici najostreje protestirajo proti italijanski zahtevi, da se dovoli uvoz italijanskega vina v našo državo, pač pa odločno zahtevajo, naj se vlada pobriga za izvoz našega vina.

g Izvoz krompirja v inozemstvo. Vsled dviga dinarja je izvoz našega krompirja v inozemstvo skoro popolnoma zastal. Italija in Švica dobivata krompir na Ogrskem. Švicarji plačajo za vagon krompirja, postavljen na Jesenice kvečjemu po 110 Din za meiercent. V Trstu pa stane krompir v nadrobni prodaji 1.25—1.50 Din, dočim se prodaja pri nas n. pr. v Zagrebu tudi po 1.50 Din za kilogram.

g Kriza v našem žitnem izvozu. Položaj naše žitne trgovine je vsled skakanja in porasta dinarja postal zelo kritičen. Radi skakanja dinarja ni bil nikdo tako bridko zadet, kakor žitni izvozniki. Naša konkurenca na srednjeevropski žitnem trgu je onemogočena. — Zelo neugodne vesti za naš žitni trg prihajajo zadnje dni z Dunaja, kamor stremi glavni del našega žitnega izvoza. Odkar se je dvignil denar, ni prišlo na Dunaju niti do enega večjega trgovskega zaključka z našim žitom in moko. Osobito zadnji čas ne, ko je nastopila Rusija na Dunaju kot žitni tekmeč. Dunajska »Getreidebank und Treuhandgesellschaft« je sklenila z Rusijo pogodbo za uvoz žita. Pred

vojno je izvažala Rusija 700 milijonov pudov žita, a letošnje leto ga bo že izvozila 220 milijonov. Prve pošiljave ruskega žita za Avstrijo so že dospele in sicer po Donavi. Cenu ruskemu žitu so mnogo nižje nego amerikanskemu, rumunskemu in jugoslovanskemu. Dunaj bo postal v najkrajšem času središče za rusko žitoizvozno trgovino. Rusko žito se bo uvažalo na Dunaj po Črnem morju in po Donavi. Predvsem se bo uvažalo na Dunaj pšenica in rž, pozneje pa tudi drugi poljski proizvodi.

RAZNO.

g Za naše krošnjarje. Poslanec Škulj je posredoval pri predsedniku naše delegacije za trgovsko pogodbo z Italijo, da bi smeli naši ljudje krošnjariti onkraj meje. Predsednik je obljubil, da bo zastopal stališče poslanca Škulja.

g Italijansko-jugoslovanska trgovska zbornica v Trstu. Dne 7. marca se je v Trstu v prostorih Jadranske banke vršil sestanek zastopnikov gospodarskih krogov in ustanov, ki mu je prisostvoval tudi jugoslovanski podkonzul Smiljanič. Sestanek je razpravljal o ustanovitvi italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Trstu, ki naj bi delovala v najožjem stiku z obema že ustanovljenima italijansko-jugoslovanskim trgov. zbornicama v Rimu in Milanu. Izvolili so ožji pripravljalni odbor, ki naj v najkrajšem času izvrši vsa predela.

g Vinogradniška šola v Dalmaciji. Ministrstvo za kmetijstvo je odobrilo kredit za ustanovitev vinogradniške šole v Kninu.

g Štrajki v naši državi leta 1923. V celnem letu 1923 je štrajkalo 13 tisoč 230 delavcev, dočim jih je l. 1922. 29 tisoč 141. Ti štrajki so povzročili 1 milijon 282 tisoč 248 izgubljenih delavnih ur, l. 1922. pa 3 milijone 838 tisoč 489 ur. Izgubljeno je bilo na delavskih plačah 1923 8 milijonov 202 tisoč 792 dinarjev napram 1922 14 milijonov 551 tisoč 280 Din. Največ štrajkov je bilo v lesni industriji in pri obrtnikih, oziroma industrijskih za izdelovanje oblek in obuval. Največ štrajkujočih je bilo meseca maja (2812 delavcev) in junija (2672 delavcev), najmanj pa jih je bilo v decembru (70 delavcev). V tej statistični sliki pa ni vpoštevan štrajk pomorcev, kateri je trajal od junija do septembra.

g Ljubljanski jesenski velesojem. V nekaj mesecih, med 15. in 25. avgustom, bo prestolnica Slovenije, naša bela Ljubljana, zopet stala v središču kupčijskega in družabnega zanimanja. Skoro 40.000 kvadratnih metrov obsegajoče sejmišče, na katerem stoji 7 velikih razstavnih paviljonov in preko 60 manjših razstavnih privatnih zgradb, bo četrtič odprlo svoja vrata, da celemu svetu pokaže proizvode jugoslovanske industrije in jugoslovanske obrti. V posebnih ekspozicijah pa bodo na vpogled tudi produkti obrtne pridnosti cele vrste drugih držav, ki stoje z Jugoslavijo v ozkih trgovinskih stikih. Danes je vsakdo uverjen, da so velesojmi poučni ne samo za odjemalca, ampak tudi za pridobitveno-gospodarske kroge, ker baš velesojmi dajejo v največji meri izpodbudo za uspešno pridobivanje. Na vzorčnih velesojmih zamore vsakdo, ki je pazljivo nasledoval razvoj ljudskih potreb, ugotoviti, katerih predmetov ne izdelujemo doma. Kdor začne proizvajati tak

predmet, po katerem ljudstvo živahno povprašuje, in ki ga doslej naša industrija in obrt še ni vrgla na trg, bo imel takoj dovolj odjemalcev in lep zaslužek.

g Madžarska vina v Češkoslovaški. Po madžarski statistiki je kupila Češkoslovaška v letu 1923. v Madžarski 27.923 hektolitrov vina. Od tega je samo Slovaška prevzela 21 tisoč 124 hl. V Madžarski kupljena vina so večinoma rdeča.

g Raje trpe lakoto, kakor da bi delali. Značilen je slučaj, ki se je pripetil olomuški občini. Ta je dovolila 50.000 kron podpore za brezposelne. Župan je izjavil, da se ta znesek ne razdeli kot miloščina, temveč naj brezposelni izmenoma delajo v mestni opekarni. Ko so brezposelni zvedeli, da dobi vsak 500 K, vendar pa le za delo, se od okroglo 100 doslej ni oglašil še niti eden.

g Brezposelnost na Čehoslovaškem. — Čehoslovaška je izplačala l. 1923. brezposelnim 392 milijonov 385 tisoč češkoslovaških kron podpore.

ZOPER SLABOKRVNOST, BLEDICO, SLABO PREBAVO in OSLABELOST vsake vrste praporočajo zdravniki najbolj aromatično ZELEZNATO TINKTURO, ki jo izdeluje lekarna na Vrhniki. Ista ne kviri zob in je izvrstnega okusa, zato jo uživajo z najboljšim uspehom odrasli in otroci. Pol-litrska steklenica stane 20 Din (80 kron). Razpošilja se poštnoobratno vsaka količina, priporoča pa se naročiti 3 steklenice naenkrat. — Pišite na lekarno pri »ANGELU VARIHU« NA VRHNIKI

Izjavljam, da je vse gola laž, kar je govorila o meni Ivana Tehovnik iz Dobrove št. 50, za kar bom proti nji nastopil sodnijskim putem, kakor tudi proti vsakemu, ki bi razširjal te govornice. — Alojzij Podobnik, Brezje 38.

Lepo posestvo

NAPRODAJ blizu Mokronoga, 20 minut od postaje Mokronog—Bistrica, obstoječe z vsem gospodarskim poslopjem, sadonosnim vrhom z že obsejanimi njivami 5 oralov, 6 oralov lepo zaraščenega gozda, 3 orale travnika, pašnik, ena parcela zapuščenega vinograda, vse zraven gospodarskega poslopja, voda zraven; kupec lahko nastopi takoj. Poizve se pri **ANTON BULC — MOKRONOG.**

2 učenca išče mizar, Slovenec v Zagrebu, Prednost imajo oni, ki so se že učili. Stanovanje in oskrbo dobe, ostalo po dogovoru. — **RABIČ, Trnjavska 57 — Zagreb.** 1363

Kje je tatič?

GOSPODINJA

TOPLA VODA.

Za pomivanje je treba mnogo vroče vode. Na to mora gospodinja misliti med kubo, da ji ni treba potem samo zaradi vode še nadalje kuriti. Ako imaš štedilnik, skrbi zato, da je kotel za vodo vedno poln in kolikorkrat odrabiš kaj gorke vode, ga iznova zalij. Pazi tudi, da ni kotel prazen, ko zakuriš, ker se pokvari, ako ga že razbeljenega zalivaš, ali se sploh prežge, če ostane prazen. Umevno je, da ga moraš večkrat pomiti, ker se kaj rada v njem napravi skorja od hpenca, ki ga vsebuje voda. — Ako pa kuhaš v peči, pristavi vselej tudi lonec vode, jo pokrij, da se ne napraš s pepelom in jo lahko rabiš kadar treba. In treba je gorke vode tako pogosto, za zalivanje, pomivanje, umivanje rok itd. Kako slabo izpričevalo za gospodinjski duh, če mora za vsako tako porabo stopiti k škaflu ali vodovodu! Na grdo razvado nekaterih gospodinj pa te moram opomniti. Videla sem pri mladi gospodinj, da je rabljene žlice in vilice kratkomalo vtaknila v kotel in jih v njem izprala. Takoj nato pa je dekla postavila pod kotlovo pipo lonec s krompirjem, da ga zalije z isto vodo. Ali se čudiš, da me je minilo vse veselje opoldne jesti krompir, ki je bil zalit s — pomivavko?

KUHINJA.

Rezanci z zdrobom. Deni na desko moko, 2 jajci, eno žlico vode ter omesi testo za rezance, razvaljaj ga; ko se nekoliko posuši, ga razreži na štirioglate bleke in jih kuhaj v osoljeni vreli vodi 10—15 minut. Nato bleke stresi na rešeto, da se odtečejo. V kozji razgrej veliko žlico masti in stresi vanje eno žlico drobno zrezane čebule in dve polni žlici pšeničnega zdroba. Ko se zarumeni, prideni rezance in vse skupaj še nekoliko premešaj ter postavi za par minut v pečico, da se zdrob nekoliko napne.

Jajčni zavitek s šunko. Zbrodi v lončku 1 jajce, ga malo osoli in vlij v široko, plitvo ponev, v kateri si raztopila žlico masti, in ga razravnaj po celi ponvi kakor palačinke, zarumeni ga najprvo po eni strani in potem, ko si ga obrnila, ga zarumeni še po drugi strani. Nato ga potresi z drobnno zrezanim kuhanim prašičjim mesom (1 žlico), zvij kakor štrukelj in še gorkega postavi na mizo samega ali s salato.

Rumeno korenje za prikuho. V sedanjem času nam zelo primanjkuje prikuh, zato porabimo sedaj to, kar imamo. Olupljeno debelo korenje zreži na rezance, to je na strgalu za kislno repo ali pa na listke na strgalu za sladko repo. Skuhaj ga v osoljeni vreli vodi. V kozici napravi prežganje iz 2 dkg masti, malo čebule in dobre pol žlice moke. Ko blede zarumeni, prideni ocejeno korenje, dobro premešaj in zalij primerno z juho ali krompirjevko, če obojega nimaš, pa s kropom. Pusti par minut vreti, pa daj na mizo.

Rumena ali podzemeljska koleraba. — Olupljena in na kocke zrezano kolerabo za-

lij z vodo toliko, da stoji čez kolerabo. Ko je kuhana, odcedi in daj na razbeljeno mast. Potresi z moko in pusti, da malo zarumeni. Zalij z juho ali kropom, osoli, prideni malo kimplja, pusti par minut vreti in daj na mizo.

RAZNO.

Madeže od tirneža, smole ali kolomaza (šmira) odstraniš s terpentinom. Terpentini se bolj učinkuje, če ga pred porabo pogreješ (vtakneš stekleničko s terpentinom v vročo vodo). Snaženje teh madežev se pospeši, če jih, preden začneš snažiti s terpentinom, pomažeš s sirovim maslom. Madeže od kolomaza je dobro nazadnje zdrgniti še z malo količino (kolikor se prime prsta) raztepenega rumenjaka.

Najboljše čistilno sredstvo za železne in sploh kovinaste stvari, kakor lonce, kotle, vratca pri pečici, pipe in drugo je bukov pepel, s katerim, nekoliko pomočenim, drgneš te stvari in jih nazadnje zbriseš s čisto cunjjo. Seveda pa je treba pepel prej presejati, ali vsaj pretlačiti s prsti, da ni v njem pesek ali nedogoreli kosci lesa, kar bi kovinaste predmete moglo raniti.

Cepijene trte vkoreninjene drvjake in sad. drevesa nudi po konkur. nizki ceni Alojz Grabar, posestv. in trtnar v Zagorici, p. Juršinci pri Ptujju. Za pojasnilo znakmal 1327

Lepa kobilca 14 letna, za težko vožnjo, najbrž spet breja, se dobi pocenit Viktor KOMAN, Pri cerkvi št. 1, pošta Struge na Dolenjskem. 1337

Kmetijski konjski hlapec oženjen, z družino ali samec, se išče na sred. posestvo. Nastop takoj. Naslov: L Vilar, pos., Dob p. Domžaleh

Vajenca za SEDLARSKO in ličarsko obrt sprejem v Ljubljani. — Naslov v upravi «Domoljuba» pod številko 1262.

Semenski OVES, GRAHORO in franc. LUCERNO

dobite pri: **FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.** 1238

Mala kmetija: gospodar. poslopje, njive, velik sadni vrt in nekoliko gozda z zaraščenim lesom je naprodaj. Redi se lahko 4—5 glav živine; oddaljeno je 1 uro od Kamnika v vasi Sidraš. Cena zmerna. Več pove Iv. REMEC, Mošnje 34, pošta Radoljica. 1253

Prodaj HISO in NJIVO, pripravno za rokodelca ali rudarja. Več v Hrastovici pri Strojincu, postaja Pijavce, Dolenjsko. 1227

Ako si hočete **MNOGO DENARJA PRIHRANITI**, opozarjam vsakogar, da si pred nakupom najprvo ogleda pri meni velikansko zalogo **MANUFAKTURE**, ki je pravkar dospela, izključno najboljše češko blago po čudovito nizkih cenah. Krasna izbira sukna za moške, volneno za ženske, vse v najmodernejših barvah. Močna hlačevina, kontenina, cefirji, oksfordi, deleni, svil. rute, nogavice, vezena itd. itd. Velika zaloga stekla, porcelana, kuhinjske posode. Vedno sveže in najfinejše špec. blago, vse po najnižji ceni. Krasna banana in domača moka, katero prodajam pod dnevno ceno. Pridite in prepričali se boste, da boste pri meni najboljše in po najnižjih cenah postreženi. — Za obilen nakup se najtopleje priporočam

J. MENART, trgovec, Domžale.

OD DANES IN VČERAJ

DOMAČA MAČKA

Je doma v afriški Nubiji in Abesiniji. Tam je še sedaj divja. Egipčani so jo udomačili že okoli leta 200 pred Kristusom. Na Grškem in v Italiji so jo spoznali šele v prvem stoletju po Kristusu, v Srednji Evropi šele v 8. stoletju in še v 13. stoletju je bila redka prikazen. Kdo bi si to mislil?

DIVJE ŽIVALI

v Indiji so lansko leto zahtevale spet veliko število žrtev. Tigri, levi, leopardi, divji prašiči, krokodili itd. so pokončili 3269 ljudi, kače pa 20.690. Kljub temu, da jih zelo zasledujejo, je število žrtev toraj zmeraj enako. Leta 1922 so pobili nad 23.000 tigrov itd. ter 58.370 strupenih kač.

BESEDO ELEKTRIKA

Je rabil prvi William Gilbert, osebni zdravnik angleške kraljice Elizabete (1558 do 1603). Poznal je neko lastnost jantara, ki se po grško imenuje elektron, in je začel govoriti o elektriki. Beseda elektrotehnika je pa zelo mlada in jo je rabil prvi znani inženir in tovarnar Werner Siemens leta 1879.

RAZNO.

Potrata toplote. Če kuriš z vlažnim premogom ali lesom, ga porabiš šestkrat toliko kakor če je suh.

Svetlobna moč meseca. Mesec ima za 147 milijard in 736 milijonov sveč svetlobe.

VZTRAJNI KOČIJAŽ.

Lord William Draggis si je bil dal napraviti majhno ladjico, da bi potoval z njo po svetu okoli. Najprvo je hotel poskusiti, če je dobra; najel je kočijaža in se je peljal v pristanišče mesta Brighton na južnem Angleškem.

»Počakajte me tukaj,« je rekel kočijažu. Šel je na ladjo in se mu je vožnja tako dopadla, da je šel kar naprej po svetu. Bilo je pa to 20. septembra 1887.

Kočijaž je čakal; ko lorda do večera ni bilo nazaj, je šel domov. Drugi dan je pa spet čakal in tako naprej, do 12. maja 1889. Na vozu je sedel, pipo je kadil in bič je imel v roki. Onega dne je prišel lord nazaj; prvi znani človek, ki ga je zagledal, je bil vztrajni kočijaž. Lord pa ni bil nič presenečen; samo vprašal ga je: »Koliko znaša račun?«

Kočijaž mu je povedal in lord mu je takoj ono vsoto odštél. Potem ga je pa kočijaž peljal še domov v vilo; lord je hotel noter, kočijaž mu je pa zastopil pot in mu je rekel: »Ja, kaj pa današnja vožnja?«

»Saj res,« je rekel lord in mu je dal še dva šilinga.

LOVSKE DOGODBICE.

Da se lovcil lažeje, je znano. Prav posebno se je pa znal lagati neki nadgozdar. Pripovedoval je:

»Ko sem potoval po Ruskem, me je napadlo dvanajst volkov. Ustrelil sem prvega; takoj so padli drugi po njem in so ga (Dalje glej na naslednji strani spodaj)

IZOBRAZBI

Post najboljši zdravnik.

Že od nekaj so vedeli vsi pametni ljudje, da je zdržek od mesnih jedij in pritriganje v jedi za človeško zdravje jako ugoden. Priča za to nam je n. pr. starodavni sloveči zdravnik Hipokrat, imenovan »oče zdravnikov«, ki je na vprašanje, kako da je učakal starost 140 let in da po lastni izjavi ni bil nikdar v življenju bolan, odgovoril: »V celem svojem življenju se nisem nikdar popolnoma do sitega najedel.« Priča za to nam je slavni grški zgodovinar Pentarh, ki poroča o Perzijcih, da so imeli navado le enkrat na dan najesti se do sitga in ki svetuje vsakomur, kdor se hoče izogniti zdravilom, da naj se rajši vsak teden posti. Priča za to so nam svetopisemski Danijel, Anamija, Misrah in Mizael, katere je hranil dvornik kralja Nabuhodonozorja le s sočivjem, pa so bili lepši in čvrstejši od drugih mladeničev, ki so uživali mesne jedi. Priča za to nam je zgodovina cerkvenih redov v prvi vrsti red kamaldulecev in kartuzijancev. Leti imajo najstrožje poste, pa vendar nečkajo po večini izredno visoko starost. Priča za to nam je zgodovina celih rodov, kar je potrdil predlanskim ameriški zdravnik dr. Dewey sledeče: »Med tistimi ljudmi, ki uživajo le rastlinsko hrano — torej brez mesa — najdemo najlepše in najmočnejše narode na zemlji.«

Če pa so bili o blagodejnem vplivu posta na človeško zdravje prepričani ljudje že nekaj, nam je na nov način resničnost te trditve potrdila zlasti v novejšem času na podlagi vsakdanje skušnje prav dobro zopet zdravniška veda. Navedimo v naslednjem nekaj tozadevnih izjav priznanih zdravniških strokovnjakov.

Dr. Weber, zdravnik v Londonu, priporoča vsem brez izjeme, naj se vsakdo en dan v tednu veliko giblje na prostem in ta dan kar največ pritriga pri jedi. — Škotski zdravnik dr. Keith je napisal več zdravniških knjig o človekovi prehrani in v njih povdarja posebej, da je mnogo kožnih

požrli. Ustrelil sem drugega, zgodilo se je isto; nazadnje je ostal samo še eden, ki je bil vseh drugih enajst požrl.«

»Čudno, čudno!«

»Ja, ja. Še bolj čudno je pa tole. Ustrelil sem nekoč medveda in sem ga deval iz kože. Prišla je nevihta, zlezal sem v votlo drevo in sem zašel v gnezdo mladih medvedov. Od zgoraj dol je pa prišla prav takrat medvedka v votlino. Hitro sem jo zagrabil za rep in sem tolkel toliko časa po nji, da je zlezla nazaj in zvlekla tudi mene ven. Plezala je nato po eni strani drevesa dol, jaz sem pa skočil na drugi strani na tla in sem ušel.«

»Čudno. Prvič slišimo, da ima medved rep.«

»Ja, zares. To je bil pa tudi edini medved, ki je imel rep, in to je še najbolj čudno.«

5

bolezni in katarov pripisovati preobilnemu zavživanju hrane. Trdi tudi, da je pritriganje v jedi najboljši pripomoček in da se bolezni sploh obvarujemo, če pa je bolezen nastopila, da jo srečno premagamo. — Z njim soglaša Francoz dr. Carton, češ da je najbolje uživati le rastlinsko hrano, pa še to je treba v mnogih slučajih skrčiti, dočim povzroča preobilna hrana in uživanje alkohola mnogo sedanjih bolezni. — Nemec dr. Adolf Mayer smatra post za najzdatnejše zdravilo, s katerim moremo ozdraviti na splošno vsako bolezen. Tudi besede: »Post najboljši zdravnik«, ki smo jih dali za naslov temu sestavku, so njegove. — Podobno uči Amerikanez dr. Hereward Garrington: Hrana povzroča v človeku polno strupov; če hočemo te strupe omejiti ali odstraniti, poslužujmo se v prvi vrsti rastlinske hrane, bodimo zmerni, od časa do časa pa naj se človek tudi posti. Žal, da po njegovi sodbi, uživa večina ljudi preveč hrane. Ze zgoraj imenovani dr. Dewey odsvetuje na splošno vsakomur takomenovano malco, tistim pa, ki opravljajo svoje posle sede, tudi vsak zajtrk. V svoji zdravniški praksi uporabljal že 36 let kot zdravilo tudi post in vprav s postom je ozdravil mnoge, ki so bili bolni na živcih, ki so trpeli radi prebave, melanholije, vodenice, bolnih pljuč itd. —

V Friburgu na Friburškem je zdravnik dr. Riedlin, ki s postom ozdravlja revmo, giht, ishijas, razne katarske prebavil, hemoroide, kožne in živčne bolezni itd. — Istant je zdravnik dr. Bernold Martin, ki z uspehom vporablja post nasproti influenci, pljučnim boleznim in onim, ki so bolni radi nečistih grehov. Do podobnih zaključkov glede posta kot zdravilnega sredstva je prišel Francoz dr. Guelpa zlasti v ožigled božjastni, sladkorni bolezni in gihtu! — Dr. Möller v Dresdenu pa prevzame splošno sodbo o postu sledeče: Kratko rečeno: s postom razstrupimo in očistimo svoje telo kot si bolje sploh misliti ne moremo. Posebno znani zdravnik, ki vporablja post kot zdravilno sredstvo je Švicar dr. Friderik v. Segesser. On ima že več let v Sennrütli v Degensheimu (Švica) zdravilišče, kjer vporablja pod lastnim vodstvom in nadzorstvom post pri svojih bolnikih kot izključno sredstvo ozdravljenja. Rezultat teh ozdravljenj je tudi obrazložil v posebni knjigi podrobneje, s par besedami se pa glasi sledeče: Post povzroča, da zavžito hrano presnavljamo v veliko večji meri in s tem se seveda presnavlja vse naše telo. Post izloči iz našega telesa snovi, ki mu sploh niso potrebne ali celo odveč. Post očisti naša vlakenca one nesnage, ki jo zapušča v našem telesu presnavljajoča se snov. Post čisti sokove, ki jih potrebuje telo, čisti tudi kri in daje vsakemu organu potrebnega miru, da izloči iz sebe strupe, ki so se nabrali v njem ter jih tako poživlja in krepi. S tem je dana podlaga za človekovo zdravje in na tem slonijo čudoviti uspehi mojih ozdravljenj vsakovrstnih bo-

lezni, n. pr. katarji vsake vrste, revmatizem, ishijas, migrena, neuralogijo, kožne bolezni, bolna jetra, večino želodčnih bolezni, črev in ledvic, hemoroide, nagnjenost k vnetju slepiča, zaprtje, kronična izguba apetita, božjast, eksudativna debelost, izguba spanja, nervoznost, depresija, vrtoglavje, migrena, utripanje srca, melanholija, pesimizem, seksualnonevrastične bolezni, naduha, pljučni katarji, poapnenje žil, oslabelost srca, pregrešne razvade spolnega uživanja in alkoholizma itd. Zanimalo bo morda tega ali onega, če pristavimo, da ta zdravnik uporablja post kot najboljšo sredstvo za ozdravljenje tudi pri sebi in svojcih. Sam se je postil že večkrat kar po pet dni zaporedoma popolnoma, njegovi otroci morajo od časa do časa imeti en dan popoln post in ko mu je močno zbolela žena, jo je istotako ozdravil s postom.

Najbednejši med bednimi.

Gobavost, ona strašna bolezen, ko človek, zapuščen in zaničevan od celega sveta, počasi gnije pri živem telesu, razsaja se vedno med človeštvom. Nikjer pa ni stanje gobavec tako žalostno kot na Kitajskem. Gobavec izgubi tu vse pravice kot oče, sin, mož, državljan; on kratkoma preneha biti član človeške družbe. Večkrat ga sorodniki celo umore, da jim ne dela sramote, ali pa sam konča svoje bedno življenje.

Krščanstvo se je po zgledu usmiljenega Samaritana usmiliilo tudi teh najbednejših med bednimi. Znana je nadčloveška požrtvovalnost p. Damiana Devenster na otoku Molokai v Tihem morju. Podoben dom za gobave se ustanovili misijonarji tudi za kitajske reveže na dveh malih otokih vzhodno od Cantona.

Ustanovitelj tega človekoljubnega podjetja je bil Ludvik Lambert Conrardy, rojen leta 1841. v Lüttichu. Neizobražen in zelo lepe postave je skozi 30 let deloval apostolsko na različnih poljih. Ko je zvedel o bolezni p. Damiana, mu je hitel na pomoč in leta 1883. dospel na Molokai med gobavce, kjer je 15. aprila 1889 p. Damianu zatisnil oči in nato še nekaj časa deloval na tem otoku.

Ljubezen do gobavcev ga je gnala naprej; odšel je na Kitajsko, kjer je opazoval bedno stanje tamošnjih gobavcev. Nad 50 let star se je odpravil v Ameriko, kjer je začel študirati zdravilstvo in kjer je tudi dosegel doktorsko čast. Po dokončanih študijah je začel zbirati denar; obšel je vso Evropo in povsod prosjačil za kitajske gobavce. V 66. letu svoje starosti se je l. 1907. vrnil na Kitajsko, nadsušljiv in brez znanja kitajščine. Dan za dnem je hodil okrog in zbiral okrog sebe svoje »prijatelje«, »brate« in »otroke« ter materinsko skrbel zanje; obenem pa se je seveda učil kitajščine. V svoji veliki gorečnosti je večkrat celo po zabil na jed.

Z vladno pomočjo si je kmalu pridobil dva mala otoka pred Šeklungom v bližini Cantona, kamor je spravil svoje gobavce, na enega moške, na drugega ženske. Leta 1913. se je dogovoril z vlado, da mu je ta pošujala vse gobavce in tudi nekoliko plačevala za njih vzdrževanje. Pridružil se mu je p. Deswazières in istega leta je dobil za

ženski otok sestre Brezmadéžnega spočetja iz Montreala iz Kanade. Ko je dospela do njih prošnjá, so hotele vse iti na pomoč najbednejšim. Izbrali so štiri, ki so se s požrtvovalnostjo lotile dela in tudi na moški otok se vozijo dvakrat na teden, kjer obvezujejo moškim rane. Conrardy je živel vedno med gobavci, užival isto hrano in se oblačil v enako oblačilo kot gobavci. Bog je plemenitega starčka poklical k sebi takoj, ko je bil njegovemu podjetju zasiluran obstoj. Umril je 24. avgusta 1914 v Hongkongu; na smrtni postelji je držal v eni roki križ, v drugi pa kitajski slovar. Tožil je samo, da ne more umreti med svojimi otroki.

Njegovo delo nadaljuje p. Deswazières, kateremu pomaga kitajski duhovnik Cang. Oba otoka tvorita nekako državico. Bolniki (okrog 500 mož in 250 žena) so se polagoma privadili delu in sedaj sta otoka podobna lepemu vrtu. Otroci obiskujejo šolo in vsi se dajo poučiti v verskih resnicah ter krstiti. Žive vzgledno versko življenje in so povsem zadovoljni. Komaj nekaj nad 10 let obstaja to zavetišče gobavcev, pa šteje pokopališče že okrog 600 grobov.

Zdravilska znanost skuša odpomoči tem revežem in že so oznanjali sveto, da so našli zdravilo proti tej najhujši bolezni in že so računali s tem, da tekom par let ne bo treba več vzdrževati zavetišča za gobavce, ker bodo to bolezen spravili s sveta. Toda najnovejša poročila iz Molokai so že bolj črnogleda. Neko poročilo pravi, da zdravilo od začetka še nekoliko deluje in zapre rane, a ozdravi še daleko ne. Slabejši bolniki večkrat kmalu po zavžitju zdravila umro. Treba bo pač še čakati in podpirati take može, kot sta bila p. Damian in dr. Conrardy, če ne drugače, pa vsaj z molitvijo.

Le čemu!

Svečanov oče jih imajo že sedem križev na plečih in že prav pridno osmega teše o. Zadnjič so bili dobre volje. Šli so iz cerkve od popoldanske službe božje. »Oče, pa greva zdajle malo v društveni dom naše fante pogledat, kaj bodo pokazali.« Oče so bili dobre volje in se niso ustavljali. Pljunili so tja po snegu in so menili: »No, zato, ki si ti, fant od fare, pa greva.« Pa sva šla.

Orlovska akademija je bila. Naši fantje so se stegovali in prekucovali in vrteli tja po odru, po bradlji in po drogu, da so ženske kar vse obenem z grozo vzdihnile, kadar je Tomšičev Tone z glavo navzdol letel z droga, pa se na noge pastavil, kot bi s pručice stopil. »Ta pa zna,« so pri pavzi prikimali oče ter potrkali s fajfo na stol pred seboj, da se je nekaj pepela vsulo na tla, drugi pa na bluzo Gmajnarjeve Maričke, ki je sedela na njem.

Ampak nekaj jim pa le ni bilo všeč, Svečanovemu očetu. Čez čas so začeli zmajevati z glavo in s posebno vnemo tlačiti tobak v fajfo — saj prižgati niso mislili, ker Svečanov oče dobro vedo, da je manira tudi na kmetih lepa.

»No, kaj vam pa ni po godu, oče?« sem radovedno pobaral.

»Le čemu, le čemu?« so oče huje s palcem pritisnili v fajfo. »Le čemu je fantom

to, da se takole prekucujejo. Nič ne rečem, saj dobro naredo, pa korajžni so, zares so korajžni, pa le čemu je vse to? To meni ti razložil!«

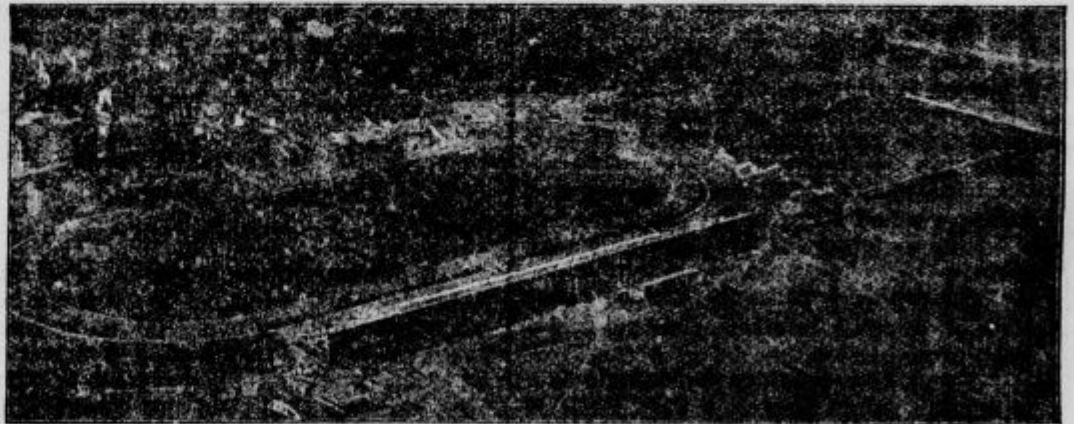
Pozvonilo je, zastor se je dvignil, na oder so priskakljale male Orličice vse belo oblečene, venčke so imele v rokah in tako so jih lepo vse obenem sukale, tako nedolžno-veselo gledale, zraven pa še ljubeznivo prepevale, da so se Štorova mati poleg mene useknili, skrivaj si pa obrisali debelo solzo, ki se je nepozvana priplazila tja od desnega očesa dol. Zakaj Štorova Manica je tudi venček sukala.

»Poglej jih no male smrkeljce, kako so fletne,« so skoro glasno odobrili Svečanov oče, tako da so se Štorova mati med solzami nasmehnili, Gmajnarjeva Marička pa jezno pogledala nazaj.

»Vidite oče, to je takole,« tako sem jim razlagal, ko sva šla proti domu — iz očetove fajfe se je kadilo kot iz tovarniškega dimnika. »Res je to, da se naši fantje po polju, v gozdu in na skednju dovolj pretegnejo — in telovadba tudi nima samo tega namena. Vprašam vas, oče, kolikokrat ste videli te-le fante, ki so se danes na tistem železnem drogu sukali, posedati po oštarijah, pijančevati, kvantati, se pretepati in ponočevati, kot delajo to — kar naštejtem vam jih — pa saj jih sami veste. Ti fantje pa nisa časa imeli, čeprav bi imeli voljo. Zbirali so se v telovadnici ob sobotah zvečer in ob nedeljah po večernicah ter se vadili za žive in mrtve — veste, oče, takole

Kaj je stadion?

Stadion je velik telovadni prostor na prostem v obliki pakroga (elipse). Okrog in okrog pa se dvigajo sedeži in stojišča.

Stadion, ki se gradi v Parizu.

Stadion je prostor, kjer se ne vrše samo velike telovadne prireditve, temveč vse velike ljudske manifestacije.

Danes prinašamo sliko stadiona, ki se gradi v Parizu za letošnjo olimpiado. Olimpiada so velike telovadne in športne tekme, ki se vrše vsako četrto leto in pri katerih se udeležujejo vsi narodi sveta.

Tudi v Ljubljani se gradi Stadion, pa ne samo začasen, temveč tak, ki bo ostal za stoletja. Gradi se za naše Orle-telovadce.

sukanje in na roke postavljanje po tistih dveh palicah, ki jim pravimo bradlja, ni lahka stvar. Koliko truda, koliko močne volje, koliko vztrajnosti in premaganja samega sebe mora takle telovadec doprinese, preden po bradlji samo po rokah hodi. Tak telovadba mladega človeka ne samo telesno silno utrdi in ga napravi močnega ter žilavega, da se ne ustraši zlepa kakršnega dela, ampak mu tudi dušno veliko koristi. Med dobrimi, res vztrajnimi telovadci boste dobili malo pijancev, kvantačev in ponočnjakov.

Oče so molčali, iz njihove fajfe pa se je kadilo kar za dva dimnika. Premišljevali so, zakaj njih navada ni bila, da bi vsaki stvari takoj brez premisleka prav dali.

»In dobra fantovska družčina,« sem nadaljeval, ker so oča še vedno stanovitno molčali, »ki se naredi iz takih-le telovadcev Orlov, ni nič manj obrajtati, kot telovadbo. Slaba fantovska družčina, ki se ob sobotah in nedeljah zvečer prav preveč zbira po raznih oštarijah, največ mladih ljudi posurovi, zapije in podivja. Pa ne pomaga ne materina solza, ne očetova beseda, ne župnikovo svarilo — fantovska družčina je hujša kot vse to. — Zato pa naj fantje, ki hočejo sami sebi dobro, naredijo dobro fantovsko družčino, ki zna biti vesela, razposajena magari, toda poštena in trezna. In orlovska telovadba tudi to hoče.«

Oče so sedaj zakašljali, rekli pa niso nič. Dolgo časa sva šla molče, potem pa je moja pot zavila navzgor.

»Pa zbogom, Jože! Pa kaj vás pridil? Mislim, da bo prav, kar si povedal.«

Kdor ve, kakšen ogromen pomen ima telovadba za razvoj telesnih in dušnih sil mladih ljudi, bo tudi vedel, kako potreben nam je naš Stadion. Vsi, ki so bili na kat. shodu, se spominjajo na prostor, kjer se je vršila

orlovska telovadba. Veličasten prostor! Ko bo dodelan — sedaj je bil samo za silo planiran — bo to največji spomenik slovenskega katoliškega ljudstva in ne bo služil samo telovadbi, temveč vsem velikim manifestacijam slovenskega ljudstva.

Zato bo gradilo Stadion vse slovensko ljudstvo s svojimi prispevki, ki že prihajajo, ne samo Orli.

Prihodnjič hočemo naš Stadion natančneje opisati.

LISTEK

Kaznovani uboj.

Enrika Handel-Mazzeti.

(Dalje.)

Približal je svoje ustnice k sinovemu ušesu in šepetal. Bila je zgodba o zidarju, o balkonu, o uboju, ki jo je zblazneli pripovedoval v nesmiselno zvezanih stavkih. O, Bog, kolikokrat jo je že skušal povedati — zdravnikom v zdravilišču — svoji ženi — služabnikom — a nikdar mu niso pustili, da bi se izgovoril. Ta mož pa, ki je bil pred kratkim njegovemu srcu bolj tuj kot tujec — ga ni niti enkrat prekinil. In ko je končal, ves izžrpan od pripovedovanja, ni zaslišal »fiksne ideje« in »blazne predstave«, s čimer so ga mazači v zdravilišču razjezili do divjosti.

»Bog ti bo odpustil, oče; Bog je dober.«

Samo to je rekel Moric s svojim mehkim, pomirjevalnem glasom.

»Ali si pobožen?« je vprašal Roita hrupavo. »Da! Slišal sem, da si postal pobožen. Toda vedi — dvignil se je počasi in sedel ter z obema rokama držal za senci — da je Bog pravičen — prekleti me mora... Se to: ti si me vzel iz sanatorija, Moric? Ti, kajneda, ne! — Njej sem storil vse, tebi ničesar! Da, vzel sem ti nevesto. O kako je svet zmešan. Povem ti Moric, a Bog že najde svoje ljudi. V zdravilišču sem postal fatalist, da boš vedel. Ti si — pravnik, kaj ne?«

Moric je natančno sledil blaznikovim miselnim skokom. O kakšna logika je bila v njih, kakšna srce trgajoča logika.

»Moric,« je ponovil Roita svoje zadnje vprašanje, »ali si pravnik?«

»Da, oče. Okrajni sodnik v B. Vzel pa sem dopust in —«

»Oh, saj je vseeno! — Kako kaznuješ ti glasom paragrafa uboj?«

»Po okolščinah,« je odvrnil Moric in neprestano pomirjevalno gladil očetovo toko.

»Jezuiti! — Okoliščine: Zavrtnost, namen. — No? Kako bi me obsodil?«

»Jaz — tebe? Jaz, svojega ljubljeneega očeta?«

»Ljubiš me? Ti — da — ti si dober človek,« je rekel bolnik in slabotno zaplakal v svojo blazino.

V tem, ko je jokal, se je dotaknilo dvoje mehkih ustnic njegovega čela. Moric je bil, ki je poljubil tako nežno kot mati. Vse je odpustil očetu. V poljubu je ležalo zagotovilo.

Strahotna ura se je ustavila — nebeski trenutek po štirih peklenskih letih!

»Moric, ti si dober človek,« je rekel oče zopet in zopet s slabotnim glasom. — »Bolje mi je — mogoče bo še vse drugače, kakor ti praviš. Neko željo imam — moraš mi jo izpolniti. Hočeš li?«

»Če je morem, oče, z veseljem.«

»Pripelji mi —« je začel starček. Njegove oči so zopet zadobile blazni izraz in njegov glas je trepetal — »zidarja, da uredimo to stvar.«

3

»Oče,« je rekel Moric, »zidar ne more priti, ker je mrtev.«

Skoro minuto je strmel bolnik svojemu sinu v obraz, ne da bi izpregovoril besedo. Kolikokrat so baš to rekli zdravniki. In on jim je na sto načinov hotel dokazati, da ni res.

Temu človeku pa ni mogel ničesar odgovoriti. Tudi ni hotel. Ta mož nima namena, da bi ga nalagal, on je dober.

»Ali se mrtvi ne vrnejo?« Samo to je mogel reči sicer tako fantastični razburljivec.

»Vstanejo šele na sodnji dan.«

»Oh, ti pač veš.« Ura v glavi je začela čisto pačasi delovati. »Toda — Moric, živi pa lahko pridejo.«

»Gotovo.«

»Žena živi. — Ona, veš, ki je stala poleg njega s krvavim madežem na obrazu. Lenc se piše. Živi tu v vasi. Ta naj pride.«

»Jutri jo bom šel iskat, oče.«

»Ne, danes! Danes. Daj mi mojo obleko. Vstati hočem. Pomagaj mi na otomano in potem mi pripelji ženo.«

Moric je v skrbih gledal trpečega, ki se je tresel od razburjenja. Ali bi bilo pametno, da ga danes po tolikem razburjenju izpostavi še najhujšemu, to je pogledu na ženo, ki je po njegovi krivdi postala vdova?

Mislil je in mislil, tedaj pa je videl, kako je oče vil roke. Nepopisno uboga duša je prosila odračenja. Čakanje še preko ene noči bi povzročilo mogoče smrt ubogi duši, ki je že napol prišla iz teme.

»Dobro, oče, še danes ti hočem pripeljati ženo,« je rekel Moric.

Pomagal je svojemu očetu, da je vstal in se oblekel, ter mu postlal na otomani. Takoj popoldne je šel v vas in povprašal po stanovanju vdove Lenc.

(Dalje prih.)

Duh v Kentervilu.

(Angleška pripovedka.)

(Dalje.)

A družina Otis se je motila, zakaj duh je bil še v hiši, in četudi je bil težko bolan, vendar nikakor ni sklenil, da bo stvar pustil pri miru, posebno še, ker je zvedel, da je med gosti tudi mladi vojvoda iz Cheshire, katerega stari stric lord Francis Stilton je stavil nekoč za 1000 gvinej s polkovnikom Carbury, da bo z duhom kockal in so ga drugo jutro našli v igralnici na tleh v stanju onemogle ohromelosti. Četudi je potem dosegel še visoko starost, vendar ni mogel nikdar več izgovoriti kaj drugega kot dva aduta. Zadeva je bila svoječasno splošno znana, četudi so jo z ozirom na obe odlični rodbini skušali prikriti, natančno poročilo in okoliščine so pa popisane v tretjem zvezku lord Tattlerjevih spominov na prince-regenta in njegove prijatelje. Duh je seveda skrbel, da pokaže, da še ni izgubil svoje moči nad Stiltoni, s katerimi je bil poleg tega še v daljnem sorodstvu. Njega-

va prava sestrična je bila namreč poročena z gospod Bulkeley, iz katerega izhajajo, kakor je splošno znano, vojvode iz Cheshire. — Sorazmerno vsemu temu se je pripravljaj, da se prikaže malemu ljubimcu Virginijinemu v svoji znameniti vlogi kot »menih-vampir ali brezkrvni benediktinec«. To je bila tako strahotna pantomina (brezsedna igra), da je onega usodnega novoletnega večera 1764 gospodično Startup zadela možganska kap, vsled katere je tri dni nato umrla, potem ko je Kentervilce, svoje bližnje sorodnike razdedinila in vse svoje premoženje zapustila londonskemu lekarjarju.

Zadnji trenutek pa je premagal duha strah pred dvojčkoma, da se ni upal zapustiti sobe, in mali vojvoda je mirno spaval v svoji postelji in sanjal o Virginiji.

V.

Nekoliko dni pozneje sta jezdila Virginija in njen zlatolasi mladi vitez preko hocklejskih travnikov na izprehod. Pri skoku čez neko ograjo si je tako raztrgala jahalno opravo, da je domov prišedši šla po stranskih stopnicah, da je ne bi nihče videl. Ko je šla mimo stare gobelinske sobe, katere vrata so bila slučajno napol odprta, se ji je zazdelo, da je nekdo notri. Mislija je, da je najbrž materina služabnica. Šla je noter, da bi si takoj popravila obleko. V njeno neizmerno začudenje pa je bil sam kentervilski duh! Sedel je pri oknu in opazoval zlatoorumenelo listje, ki ga je veter odnašal po zraku in rdečkaste liste, ki so se v divjem plesu vrteli po dolgih dreveredih. Glavo je podprl z rokami, vse njegovo telo je izražalo globoko potrtnost. Da, videti je bil tako zapuščen in potrtn, da je mala Virginija, ki je najprej mislija zbežati in se zakleniti v sobo, polna sočutja sklenila, da ostane in potolaži uboega duha. Tako lahek je bil njen korak in njegova otožnost tako globoka, da jo je zapazil šele tedaj, ko je začela govoriti.

»Smilite se mi,« je rekla, »toda jutri morata moja brata nazaj v Eton, in če se hočete potem obnašati kot izobražen človek, vas ne bo nihče več jezil.«

»To je neumna in čisto brezsmiselna zahteva za duha,« je odgovoril in ogledoval ljubko deklico, ki se ga je upala nagovoriti. »Moram rožljati s svojimi verigami, stokati skozi ključavnice in bloditi ponoči okoli, če je to, kar mislite. To je edini moj življenjski smoter.«

»To sploh ni nikak življenjski smoter, in vi prav dobro veste, da ste bili hudoben in slab človek. Gospa Umney nam je prvi dan, ko smo prišli, povedala, da ste umorili svojo ženo.«

»No da, priznam to,« je rekel strah jezno. »Toda to je bila čisto rodbinska zadeva, ki ne gre nikomur nič mar.«

»Zelo krivično je koga ubiti,« je rekla Virginija, ki se je je včasih lotevala neka neizmerno ljubka puritanska resnoba.

»O, kako sovražim to ceneno strogost miselne morale! Moja žena je bila grozno grda in mi ni pošteno oškrobila zapestnic in ni znala prav nič kuhati. Pomislite, nekoč sem ustrelil krasnega srnjaka, in veste, kako ga je prinesla na mizo? Toda, sedaj je to vseeno, ker je že dolgo od tega, vendar se mi od vaših bratov ne zdi lepo, da

me puste do smrti stradati samo zato, ker sem jo umoril.«

»Do smrti stradati? O, ljubi gospod duh, — hočem reči, gospod Simon, vi ste lačni? Malo kruha s sirovim maslom imam pri sebi, ali ga hočete?«

»Ne, najlepša hvala, ničesar več nečem zavžiti; a kljub temu je zelo lepo od Vas, in sploh ste mnogo bolj prijazni kot vsi drugi iz vaše nesramno surove, prostaške, nepošteno družine.«

»Molčite!« je zavpila Virginija in udarila z nogo ob tla. »Vi ste surovi, nesramni in prostaški, in kar zadeva nepoštenost, prav dobro veste, da ste mi ukradli vse barve iz moje slikarske omarice, da ste mogli tisti smešni krvavi madež v knjižnici vedno znova narediti! Najprej ste vzeli vse rdeče, celo vermilionovo, da nisem mogla več slikati solnčnih zahodov, potem ste vzeli smaragdno zeleno in kromovo rumeno, in končno mi ni ostala druga kot indigo in kineško belo. Da sem lahko slikala samo še pokrajine zavite v mesečino, ki naredi vedno tako otožen vtis in jih je sploh težko slikati. Nikdar Vas nisem zatožila, četudi sem bila zelo jezna in je bila sploh vsa stvar grozno smešna; kdo pa je že kdaj v življenju slišal o zelenem krvavem madežu?«

(Dalje prih.)

SLADKE KRME. vagon, proda Jan. Intihar, Gorica 27, pošta Lopata pri Celju. 1333

Čebulček kupujemo. Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 881

Češminjevo lubje volčjakovo lubje, sladke koreninice, brinjevo olje in vsa zdravilna zelišča, kupina vsako maožino. — ED. PIŠLER, Vrhnika. 916

Tvrdba F. in I. Goričar

«PRI IVANKI»: Ljubljana, Sv. Petra c. 29

priloga ravno kar došlo VELIKO IZBIRO BLAGA ZA POMLADANSKE OBLEKE: fin, sukno za moške, dvojne širokosti od Din 60.— naprej; volneno za ženske obleke v najmodernejših barvah dvojne širokosti od Din 50.— naprej, hlače vino kotenino, cefir in oxford najboljše vrste, najnovije svilene robe in šerpe. — Velikanska izbira moških srajc in kravac.

VSE PO JAKO NIZKIH CENAH!

Halo! Halo!

JOZE: Tine, zakaj se pa pri Jurčkovih zopet pripravajo? — TINE: Otroci so se celo zimo drsali in vse obuvalo raztrgali; sedaj pa, ko je čevljar račun prinesel, je joj pri hiši. — JOZE: Jaz sem pa svojim še dovolil, da se smejo drsati, saj morajo tudi otroci nekaj zimskega veselja užiti. — TINE: No, so ti pa že dosti raztrgali! — JOZE: Se pač motiš! Poleti sem kupil na stojnici PERKO usnje in smo vsi z največjim zadovoljstvom obuti. Zato: kdor hoče svojo družino dobro obuti, naj kupi usnje na sejmu v ŽUŽEMBERKU, KOČEVJU, KRŠKEM, ČRNOMLJU, na IGU, v GRAHOVEM in METLIKI

na stojnici Franc Perko.

J. Stjepušin, Sisak

priloga izborne tamburice, žice, partiture in ostale potrebščine za vsa glasila.

Združene opekarne d.d. Ljubljana

Telefon 733. Telefon 733.

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta, na Miklošičevi cesti št. 13, tovarniško zalogo vseh vrst OPEKE lastnega izdelka. — Opeka je na razpolago v poljub. množinah po najnižji dnevni cenf.

POZORI! Samo do 22. marca

prodajam razno blago za obleke in perilo, obleke, delavske hlače, srajce, nogavice, rute, robce, kravate, maice itd. itd. z

10% popustom
F. ČEŠNOVAR, Ljubljana, Stari trg 16.

Ne zamudite ugodne prilike!

POZOR:

Modna in manufakturna trgovina nudi vse spomladanske potrebščine za MOŠKE, ŽENSKO, KROJACE in ŠIVILJE, razne VENCE in CVETLICE, OPREME za neveste in novorojenčke. — Velika izbira ženskih RUT in NOGAVIC.

„POD VELBOM“
LJUBLJANA, Stari trg št. 3.

Važno za posestnike vinogradov!

I' gumijevi trakovi za cepljenje trt dobivajo se v vsaki množini in po najnižjih cenah pri tvrdki:

Svetla d.d. Ljubljana

Cenarata: Mišerjeva ulica 5
Podružnice: Dunajska cesta 20, Mestni trg 25

MARIBOR: Gosposka ulica 20

Dalmatinski

la portland cement

SVETOVNE ZNAMKE
SALOMA (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica »SPLIT«, del. družba za cement

Portland iz skladišča v LJUBLJANI, Aleksandrova cesta št. 12.

Otvoritev trgovine.

Slavnemu občinstvu Kamnika in okolice vljudo naznanjam, da sem **OTVORIL**

staroznana trgovino Kemperle
na Šutni šte. 2 v Kamniku.

Trgovina je na novo založena z manufakturnim in špicerijskim blagom ter dež. pridelki. Postregel bom vsekdar z najboljšim svežim blagom po solidnih najnižjih cenah. — Za obilni obisk se priporočam velespoštovanjem
ALOJZIJ ŠOBA.

ki ga pa dobite edino v veletrgovini E. Stermecki, Celje. Trgovci en gros-cene. Istotam se letos prodaja po čudovito niskih cenah perilo, čevlji, klobuki, nogavice in vse drugo modno blago. **Zarocite cenik!**

VELIKA NOČ se bliža!

Za obleke — vsake vrste — kakor tudi za birmance, se kupi danes najbolje in najceneje

pri Ivanu SAVNIK v Kranju.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtno svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje in podpira ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. — Obrežuje vloge na knjižice po

5%

na tekoči račun po dogovoru od dne vloge do dne dviga. — Ima dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami.

„JUGOMETALIJA“ Ljubljana

izdeluje vse vrste bakrenih kotlov nadalje vseh vrst kleparske, ključavničarske in vodovodno-inštalacijska dela.

Znižane cene. Točna in solidna postrežba.

Kolodvorska ul. 18.

KUPUJTE

vse Vaše potrebščine, novodollega pomladanskega in letnega BLAGA za ženske in moške obleke, svilo, etamin, batist, saten, perilo, šilon, kotenino, oksfort, cefir, cvilih za madroce, odeje, koce, posteljne garniture l. dr. Najnovejše svilnate in čipkaste rute in šerpe pri znani domači trgovini

Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva in Stritarjeva ulica

BLAGO SAMO ČEHOSLOVAŠKI IZDELEK!

Opozorjam ženske in neveste pri nakupuopreme (balisa) cene znatno NIZKE in ZMERNE.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredno loterije.

VELIKO ŠKODO

si sami delate, AKO KUPITE BLAGO DRUGJE, preden si ogledate NIZKE CENE v trgovini

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSSELJ — LJUBLJANA

Turjaški trg št. 1 (bivša Preskrbovalnica).

Velika zaloga štofov, hlačevine, žameta, kontentne, tiskovine, barhenta, flaneli, odelj, pletov, nogavic, rokavic, kravat, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnejšega drugega blaga. Istotam ZALOGA USNJA VSEH VRST!

Postrežba vestna in točna.

Miši, podgane, stenice in ščurki

morsajo poginuti, ako uporabite naša preskušena sredstva: proti mišim in podganam Din 7-50, za ščurke 10 Din, za stenice 10 Din, za molje 5 Din, proti mrčesu 3 in 7-50 Din, mast proti nsem 5 Din, mast proti ušom v obliki 7-50 Din, proti mravljam 7-50 Din, Beter za čiščenje masežov 7 Din. Pošilja po povzetju. „Artes“, kem. laboratorij, M. Janker, Zagreb, Petrinjska ulica 6/III.

Ceno češko perje

1 kg sivega skublj. 65 Din, pol-belega 80 Din, belega 90 Din, boljsega 100 in 120 Din, mehkega kot puh 150 in 180 Din, najboljša vrsta 225 Din. Pošilja prosto car. proti povzetju, od 200 Din višje prosto pošt. Zamena in vrnitev dovoljena. Vzorci zastoj. - Dopisi le na Benedikt SACHSEL, Lober 159 pri Plznu, Češka. Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

Tvrđka F. Fajdiga sin

mizarstvo in zaloga pohištva

Priporoča omare z ladenci in tudi visoke iz mehkega in trdega lesa, postelje, modroce, žimnice, žičnike, stole, mize, sploh vso hišno opravo dobite le v

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 17 po najnižjih cenah.

Modroci

vseh vrst, tedermodroci K 1700, vrhni afrik K 1600, mreže K 700 in vse tozadavne potrebščine. — Blago na izbiro in solidno delo

Rud. Sever, Ljubljana, Gosposvetska c. 6.

Priporočamo

vsem, da si pred nakupom blaga za obleke, za perilo vsake vrste, za nevestine bale itd., ogledajo zalogo

Oblačilnice za Slovenijo

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Njena osrednja prodajalnja je v Ljubljani, v hiši „Vzemne posojilnice“ na Miklošičevi cesti poleg „Uniona“. Podružnica pa se nahaja v hiši „Gospodarska zveza“ na Dunajski cesti št. 29

Cene zelo zmerne! Zadržno podjetje!

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 150,000.000.